Diatriba

CHRONOLOGICA

Johannis Marshami.

LONDINI
Typis *JACOBI FLESHER.*
M.DC. XL. IX.

Plutarch. in Solone, p. 93. c.

Οὐ μοι δοκῶ προσήσεσθαι χρονικοῖς τισι λεγομένοις κανόσιν, οὓς μύριοι διορθοῦντες ἄχρι σήμερον, εἰς οὐδὲν αὐτοῖς ὁμολογούμενον δύνανται καταστῆσαι τὰς ἀντιλογίας.

Doctißimo Amico
Johanni Gravio.

EQuidem rusticabar totus, ab Amphictyonibus nostris exauctoratus, neque extra pomœrium meum captabam auspicia; sed placido fretus otio, calamitatis publicæ, privatæq; injuriæ oblivioni indulgebam: quum tu me excitasti, & sepultæ admonuisti inertiæ. Obtemperavi lubens; & quæ in amœnissimo exilio, Oxonii non ita pridem excogitaveram; quæ jucundè inter classica disceptaveram, in tractatulum hunc quàm potui minimum redegi; ex sermone sperans compendiario curtiorem calumniandi ansam. Non sum ignarus (mi Amice) nonnulla esse εὐδιάβλητα. *Danielis interpretamentum vix erit immune vitii: at censoriam virgulam minùs reformidat; tum quia Patres antiquissimi inde non redarguerunt Judæos (sicuti ex Justini cum Tryphone colloquio apparet) tum quia nihil adhuc eâ de re statuit Ecclesia Christiana. Quorsum verò expectarem ego mea istæc placitura aliis; quum aliena (virorum licèt ad miraculum doctorum) mihi usquequaque non satisfecerint? A tantis viris dissentire protervum forsan; sed excusatius, cùm nec illos* λεωφόρον βαδίζειν *videamus.*

imo Tertull: & Euseb:

Pedanei est ingenii aliorum vestigiis mordicùs inhærescere. Veritas semper inquisitu digna est; innoxii solemus in illum collimare scopum. Cæterùm, quum planè Lesbia sit Chronologiæ regula, nemo libertate hâc irritabitur, nisi qui literarum μονοπώλιον *sibi vendicat. Non semper obtinet illud,* Primum quodque verissimum : *neque erroris antiquitas præscriptionem obstruit veritati. Inculpato itaque liceat mihi aliquanto liberiùs divagari, & propriis uti conjecturis. Haud magno stabit lectori aut labore, aut pretio. Approbet quisque, vel improbet quantumcunque lubet. Non ego* κυρίας *obtrudo* δόξας; *neque sectatorem expecto, qui neminem sequor : insectatorem nollem, quia neminem insector. Si quid dictum sit, quod minùs arrideat, pro non dicto habeatur. Si sit gratia, tibi parario debetur; si venia, mihi : qui quidem nihil malo, quàm ut, officio functus, animi ponam verè amici symbolum.*

Cuxtoniæ ad Medwegam
Id: Aug: MDCXLVIII.

DIATRIBA CHRONOLOGICA.

NOn occurrit certum historiæ Sacræ Exoticæque vinculum ante initium Cyri. Contigit illud (magno veterum[a] consensu) anno primo Olympiadis LV[a], qui est annus Nabonassari CLXXXVIII. Regnavit dein annos XXX. At in Ptolemaico Babyloniorum regum Canone (quo nihil habet Chronologia luculentius) primus Cyri annus est Nabonassari CCX[us]; regnátque novem. Scilicet Cyrus, cùm regnasset XXI annos, Babylone demum potitus est, & inter illius urbis reges tum primùm numerari cœpit. Babylonicum hoc Cyri initium, finis est septuagenariæ Captivitatis Judæorũ, eorúmque res cum extraneis connectit.

a Euseb. præp. l. 10. ex Africano.

Sit itaque totius vetustioris Chronologiæ (& Dissertationis nostræ) basis, annus hic Nabonassaræus CCX, qui est tertius Olympiadis LX[a].

Pedanei est ingenii aliorum vestigiis mordicùs inhærescere. Veritas semper inquisitu digna est; innoxii solemus in illum collimare scopum. Cæterùm, quum planè Lesbia sit Chronologiæ regula, nemo libertate hâc irritabitur, nisi qui literarum μονοπώλιον *sibi vendicat. Non semper obtinet illud,* Primum quodque verissimum : *neque erroris antiquitas præscriptionem obstruit veritati. Inculpato itaque liceat mihi aliquanto liberiùs divagari, & propriis uti conjecturis. Haud magno stabit lectori aut labore, aut pretio. Approbet quisque, vel improbet quantumcunque lubet. Non ego* κυρίας *obtrudo* δόξας; *neque sectatorem expecto, qui neminem sequor : insectatorem nollem, quia neminem insector. Si quid dictum sit, quod minùs arrideat, pro non dicto habeatur. Si sit gratia, tibi parario debetur; si venia, mihi : qui quidem nihil malo, quàm ut, officio functus, animi ponam verè amici symbolum.*

Cuxtoniæ ad Medwegam
Id: Aug: MDCXLVIII.

DIATRIBA CHRONOLOGICA.

NOn occurrit certum historiæ Sacræ Exoticæque vinculum ante initium Cyri. Contigit illud (magno veterum[a] consensu) anno primo Olympiadis LV[a], qui est annus Nabonassari CLXXXVIII. Regnavit dein annos XXX. At in Ptolemaico Babyloniorum regum Cánone (quo nihil habet Chronologia luculentius) primus Cyri annus est Nabonassari CCX[um]; regnátque novem. Scilicet Cyrus, cùm regnasset XXI annos, Babylone demum potitus est, & inter illius urbis reges tum primùm numerari cœpit. Babylonicum hoc Cyri initium, finis est septuagenariæ Captivitatis Judæorũ, eorúmque res cum extraneis connectit.

[a] Euseb. præp. l. 10. ex Africano.

Sit itaque totius vetustioris Chronologiæ (& Dissertationis nostræ) basis, annus hic Nabonassaræus CCX, qui est tertius Olympiadis LX[a].

Hæc licèt trita, non erant prætereunda; ſi res ſuperioris ævi ſtabilire velimus. Quod ut ſigillatim faciamus, Ebraica primùm tempora percurremus, deinceps cætera.

Ab Orbe condito ad Exodum.

AB initio rerum ad Diluvium (cùm toto Chronologorum choro) numeramus annos MDCLVI, ſecundum Genealogias[a] ſacras; Ebraicos ſecuti codices: nam Samaritanorum, Græcorum, aliorúmque differentes calculos non moramur.

a Gen. 5.

A Diluvio ad peregrinationem Ebræorum (quæ cœpit an: Abrami 75) numerandi ſunt anni CCCCXXVII; ſimili Genealogiarum ſacrarum[b] computo. A Veteribus hîc non immeritò diſceditur, & natalis Abrami annus ſtatuitur anno patris CXXX°, non autem LXX°. Abram profectus eſt ex Haran in Chananæam poſt mortem Teræ; quod & hiſtoriæ ſeries, & diſertè S. Stephanus[c] docet. Obiit Terah anno ætatis[d] CCV. Abram proficiſcens, annum agebat[e] LXXV. Quod autẽ dicitur

b Gen. 11.

c Acts 7.4.

d Gen. 11. 32.

e Gen. 12. 1.

dicitur, *Teran*[a] *vixiſſe annos* LXX, *& genuiſſe Abram, Nahor, Haran* intelligendum eſt non cœpiſſe ante iſtam ætatem gignere; non autem inde conſtat omnes natos iſto anno, non omnes iſto ordine. Abrã ibi prærogativâ, non primogeniturâ primus. Sic numerantur *filii*[b] *Abrahami Iſaac & Iſmael*; at Iſmael natus patris 86to, Iſaac 100mo. Sic inter Noæ filios Shem[c] aliquoties primus nominatur: at in recenſendis Genealogiis (ſecundum naturæ ordinem) tam Japhet[d], quàm Iſmael primum locum obtinent.

a Gen. 11. 26.

b 1 Chron. 1. 28.

c Gen. 5. 32.

d 1 Chron. 1. 5. ibid. 29.

TErtium intervallum eſt CCCCXXX annorum ad Exodum. Tempus hoc ab ipſo Moſe[e] deſignatur. *Habitatio filiorum Iſrael quâ manſerunt in Ægypto fuit* CCCCXXX *annorum.* Sed eſt manifeſta Synecdoche, quam 70 interpretes pulchrâ explicatione ſic reddunt. Ἡ δὲ μετοίκησις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ἣν παρῴκησαν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, [καὶ ἐν γῇ Χαναὰν, αὐτοὶ, καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν] ἔτη τετρακόσια τριάκοντα. Intelligendum enim eſt non tantùm de poſteris Iſraelis, ſed & de parentibus; nec tam de ſervitute, quàm de peregrinatione. Quod & ipſa Prophetia, circiter 30 annos poſt egreſſum Abra-

e Exod. 12. 40.

 mi

a Gen.15.13. mi (nato jam Isaaco) edita, docet. *Scito*[a] *præ-noscens, quòd peregrinum futurum sit semen tuum in terrâ non suâ, & subjicient eos servituti, & affligent eos quadringentis annis.* Suffragatur Apostolus[b], qui à Promissione (terræ illius in qua peregrinari[c] cœperat Abraham) ad Legem (latam paulò post Exodum) numerat CCCCXXX annos.

b Gal.3.17.

c Gen.12.7. 13.15.

Æqualis est hujus intervalli partitio: Ante κάϑοδον in Ægyptum sunt anni CCXV, totidémque post. Isaacus, natus post egressum ex Haran an: 25, annum agens 60, genuit Jacobum; qui anno ætatis suæ 130 descendit in Ægyptum. Altera pars constat ex IV[d] *generationibus*, quarum tempora ex Scripturâ non est definire. Ex conjecturâ computavit Epiphanius[e], sed perplexè. Concinnior multò est Demetrii calculus (quem ex Alexandro Polyhistore exhibet Euseb:[f]) nisi quòd Cohathum[g], qui in migrante Jacobi familiâ recensetur, sub ejusdem mortem, natum putat.

d Gen.15.16.

e In Anchoratu. § 112.

f Præpar:Evan: l.9.c.21.p.425.

g Gen.46.11.

Ab

Ab Exodo ad Templum.

QUæ hactenùs, nemini non dicta. Sequitur intervallum ad Solomonis Templũ, crux illa Chronologorum ; licèt nullum ſit in Chronologiâ magis ῥητὸν, magis inſigne παράπηγμα. *Anno* CCCCLXXX (inquit ſacra [a] hiſtoria) *ab egreſſu Iſraelitarum, ex Ægypto, anno regni ſui quarto Solomon cœpit ædificare domum Domini.* Fruſtrâ ſunt, qui contra tam expreſſa Scripturæ verba contendunt. Veruntamen 2[x] eſt dubitandi anſa. Ex ſingulis hujus intervalli partibus in unam ſummam conjectis, longè major conficitur numerus : Qui ex Act. 13. 20. confirmari videtur; ubi inter κληρουχίαν, & Samuelem numerantur anni CCCCL; quibus ſi, quæ præceſſerunt tempora, quæque ſecuta ſunt, accumulentur, ultra præſcriptos conſurgunt limites. Fatendum eſt expanſos in libro Judicum numeros ſummam 410 annorum efficere; additis Eli 40, fit numerus D. Pauli CCCCL. non tamen inde ſequitur totidem annorum fuiſſe continuatam Judicum ſeriem: id non fert hiſtoriæ veritas : Non enim erat Ju-

a 1 Reg. 6, 1.

diciaria apud Judæos poteſtas abſque interregnis: & interjecta ſex ſervitutis ſpatia, in quibus nemo præfuit populo, annos CXI Paulinæ ſummæ occupant. Apoſtolus de numero hæſitanter pronunciat. Ὡς ἔτεσι, inquit, τετρακοσίοις, καὶ πεντήκοντα ἔδωκε κριτάς. Deus *quaſi annis quadringentis quinquaginta dedit judices.* Ἡγεμόνες hi αὐτοκράτορες (non ἀμέσως ſuccedentes) erant

a Iud. 2.16. *Judices*[a], *qui liberarent eos de vaſtantium manibus*;

b Eſt. 9.27. *Salvatores*[b], *qui ſalvarent eos de manu hoſtium in tem-*

c Iud. 3.14. *pore tribulationis ſuæ*, non jugiter. Qualis *Aod*[c] *Salvator*: Quales erant Romani interreges; extra ordinem; ſed non ita divinitùs conſtituti, aut donis inſtructi Propheticis. *Suffetis* vocabulum (apud Ebræos) *vindicem*, *ultorem*, *liberatorem*, propriè ſignificare, ab aliis notatũ eſt. D. itaque Paulus *Salvatorem Jeſum* (v. 23.) Judæis Piſidienſibus prædicaturus, exordium capit à priſtinis Iſraelitarum vindicibus, à Deo miſsis. Quaſi dicat. Moſen miſit, Joſuámque, alióſque multos, quorum in libro Judicum mentio; ſingulos recenſere longum eſt, quum liber iſte diuturnâ exemplorum ſerie redundet, & varios habeat annorum numeros, qui ſi in unam ſummam redigerentur,

συλ-

συμπλήρωσιν efficerent circiter CCCCL annos. Propositum Apostoli fuit multiplicem Dei beneficentiam illustrare; accuratum Ebraicæ Chronologiæ calculum instituisse, fuisset ἐκτὸς χοροῦ ὀρχεῖσθαι. Apostolus (inquit Eusebius[a]) τὰ ΝΥ ἔτη οὐκ ἀκριβολογούμενος εἴπεν, ἀλλὰ ἐν δοχῇ κοινοτέρᾳ. Ista mens Apostoli, si modò verba ipsius ista sint. Nam diversam (quam edidit R. Stephanus) lectionem perantiquam esse, tum Latina versio probat, tum Cyrilli Patriarchæ codex antiquissimus in Bibliothecâ Regiâ. Κατεκληροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις πεντήκοντα· καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκε κριτάς. *Sorte distribuit* (juxta vulgatam) *eis terram eorum, quasi post* CCCCL *annos*: *& post hæc dedit Judices*. Sed nec hoc modo difficultas omnis sublata est. Quidam ab Exodo ad Jebusæorum ex Sione ejectionem; alii à Promissione in ortu Isaaci confirmatâ, ad κληρουχίαν numerant. Utcunque legatur, mihi videtur illud μετὰ ταῦτα non malè referri ad præcedentia v. 17. & ad *electionem Patrum* potiùs, quàm *exaltationem populi*.

[a] In Græcis Scalig. p.32.

Reliquum est ut exundantes istos numeros intra ripam colligamus; quod nullo negotio fiet,

fiet, si Servitutum tempora attentiùs expendamus. Sex omnino sunt Servitutes, quarum quatuor priores (quas Chusan, Eglon, Jabin, & Madianitæ intulerunt) diversissimas esse, & diversa habere tempora, sibi invicem successivo ordine propria (& non insequentium Judicum spatiis obsorbenda) in Scripturâ constat. Nec minùs constat reliquas duas Servitutes (ab Ammonitis cap. X. 8. & Philistæis cap. XIII, 1.) non adeò diversas esse, nec tempore successivas, sed συγχρόνους, seu contemporaneas. Cœperunt ambæ simul, non desierunt. Ob multiplicatam Idololatriam (v. 6.) duplicatur pœna, & ab utroque latere immittitur hostis. *Tradidit*[a] *eos in manus Philisthim, & in manus filiorum Ammon, & detriverunt, & oppresserunt filios Israel, in ipso* (vel eodem) *anno. Octodecim annos Ammonitæ &c.* Uno eodémque anno, ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ [b] Ammonitæ, & Philisthæi (quasi fœderati) hi ab Oriente, ab Occidente illi, invaserunt Israelitas: sed non eodem anno expulsi sunt. Dominati sunt Ammonitæ an: XVIII, Philisthæi autem XL. Spectat enim hæc præfatio non tantùm ad ea, quæ de Jephthe, sed etiam ad ea, quæ de Sam-

a *Iud.* 10, 7.

b *Septuag.*

Samſone narranda ſunt: neque alia eſt hæc Philiſthæorum incurſio ab illâ, cujus narratio differtur in cap. XIII, ſed ambæ prorſus una, eadémque. Nempe quum duæ eſſent hujus hiſtoriæ partes, quæ, ſi narrarentur inſimul, obſcuritate intricarentur; ideò viſum eſt (poſt præmiſſam utriuſque mentionem) narratâ priùs breviore parte, deinceps tranſire ad alteram. Adhibitâ hujus Synchroniſmi (parùm hactenùs animadverſi) ratione, evaneſcunt protinus difficultates omnes, quæ intervallum hoc perturbant, & ſingulæ illius partes intra ſepta rediguntur.

Cæterùm, ut in longo tot annorum curſu progrediamur tutiùs, Jephthes (velut Mercurius bifrons) antrorſum & retrorſum nobis viam indicat. *Trecentos*[a], inquit, *annos Iſraelitas Tranſamnanam regionem habitaſſe*, quam quadrageſimo Moſis anno occuparant. Prætéritis CCCXL; manent CXL; quorũ LXXXIV tribus Regibus competunt, ad Templi Epocham; XL Philiſtææ Servituti; reliqui XVI Samueli[b] relinquuntur. Anni (qui ſunt 49) Ammoniticæ Servitutis, Jephthis, ſucceſſorúmque ejus, unà cum annis Philiſthæorum,

a *Iud.* 11.26.

b 12 *attribuit Joſephus.*

 Samu-

Samuelísque concurrunt. Samsonis autem XX anni continentur *in diebus Philistæorum*[a], id est, intra annos illos XL, quibus *dominati*[b] *sunt Philistæi in eos*. Neque fuit is unquam cum imperio; neque liberavit populum, cùm vinctus ipse à suis dederetur. Heli itidem (qui Arcam amisit, obiítque[c] anno XX° Servitutis, id est XX annis ante devictos ad Ebenezer Philistæos) non habendus est vindex populi. Illius Judicatura (quandocunque cœperit) non alia fuit, quàm litium (pro Pontificali authoritate) disceptatio, juríſque dictio. Qualis fuit olim illa Deboræ sub palmâ; qualis illorum qui Gedeoni, Jephthíque successerunt in pace: qualis filiorum Samuelis, qui à patre *constituti*[d] *sunt judices*: qualis denique, post unctum Saulem, ipsius Samuelis, qui *judicavit*[e] *Israelem omnibus diebus vitæ suæ*: vixit[f] autem, regnante Saule, annos XVIII. Non surrexit itaque liberator populi ante Samuelem. Celebris illa ad Ebenezer victoria quadragenariæ Philistæorum dominationi finem imposuit. *Sic*[g] demum *depressi sunt Philistæi, neque deinceps invaserunt Israelitas in diebus Samuelis, redactæque sunt civitates*. Isti Samuelis dies, sunt XVI (quos

a *Jud.15.20.*
b 15.11.
c 1 *Sam.7.2.*
d 1 *Sam.8.*
e 1 *Sam.7.14.*
f *Ioseph.l. 6.in fine.*
g 1 *Sam.7.13.*

(quos diximus) anni, quibus præfuit ille populo ante inaugurationem Saulis. Anno enim regni Saulis[a] *secundo* recruduit bellum cum Philiſtæis[b]; *& fuit validum bellum cum Philiſtæis omnibus diebus Saulis.* Samuel judicare cœpit (ſecundum Synchroniſmum noſtrum) judicante adhuc Elone Zabulonitâ; poſt quem Samueli contemporarius fuit Abdon in Ephraim, qui pacatam judicavit provinciam. *Fuit*[c] enim *pax inter Iſraelitas & Ammonitas.*

a 1 Sam. 13. 1.
b 1 Sam. 14. 14
c 1 Sam. 7. 14.

Neque enim alienum eſt à politico Ebræorum ſtatu, aut plures Judices, aut bellum pacémque eodem tempore (diverſis in partibus) extitiſſe. Præpropera terræ non penitùs ſubactæ ſortitio diſsipaverat Tribus, & luxaverat Remp: Nullum inde uſque commune concilium, neque quicquam ex bono publico agebatur. Συνέβαινε[d] ἤδη ἀριστοκρατίαν διαφθάρθαι, καὶ τὰς γερουσίας οὐκ ἀπεδείκνυσαν, οὐδ' ἀρχὴν ἄλλην οὐδεμίαν τῶν πρότερον νενομισμένων. *Evênit jam Principum authoritatem peſſundari, nec Synedria cogi, nec quemlibet magiſtratuum priùs conſtitutorum creari.* Nec ante Jehoſophatum[e] regem reſtaurata ſunt Synedria. Exciti ſunt Suffetes extra

d Ioſeph. l. 5. c. 2. p. 146. c.
e 2 Chron. 19. 5.

ordinem.

a Ioseph. Apion. l.2.p. 1071.
b 1 Sam.12.12.

ordinem. Non[a] aliud habuerunt Ebræi πολίτευμα, quàm θεοκρατίαν[b]; nec fuit illa continua: cessante Prophetiâ, subiit Anarchia. Sed nec ex Judicibus quisquam ferè fuit, qui universo Israelitarum populo præfuit: alias atq; alias Tribus, quæ se illis sponte subjicerent, pro imminente hinc inde periculo, duxerunt. Id in delectis Baraci[c], Gideonísque[d] exercitibus perspicuè cernitur: & in duplici hâc (quam tractamus) impressione, Ammoniticum negotium *Jephthæ*[e], *suóque populo* (id est Transamnanis) incumbit totum; Philistæum autem Judæ.

c Iud.4.10.
d 6.35.
e Iud.12.2.

Ex quo tempore *Reubenis*[f] *primogenitura data est filiis Joseph*, *Dúxque constitutus est Juda* (divinitùs per patrem[g] prælatus fratribus) quo jure amplissimas, tutissimásque provincias (quasi duplum hæreditatis) sortitæ sunt principales istæ Tribus, elati sunt utrinque non sine æmulatione animi: nullum deinceps junctarum virium, aut initi contra hostem fœderis vestigium. Sub rege tandem Saule conscriptæ sunt utriusque partis copiæ; sed seorsim[h]: Post Saulé fit Schisma, quod inveterascit post Solomonem. Diversarum itaq; Tribuum

f 1 Chron.5.1.
g Gen.49.8.
h 1 Sam.11.8.

Tribuum fortunæ, non potuerunt esse non diversæ, quum singulæ res suas separatim administrarent.

Regrediamur jam ad anteriorem hujus intervalli partem; cui trecenti illi à Jephthe putati anni haudquaquam sufficere videntur: quum quatuor illa servitutis alternatæque pacis spatia (à primo Chusani anno ad Jairis ultimum) numerum istũ anno uno excedant; adeò ut nec Josuæ, nec illi *post Josuam*[a] *generationi* idololatricæ quicquam supersit. Ut occurratur huic difficultati, licebit (ad exemplar illius, quem explicuimus, sacrâ authoritate innixi) Synchronismum alterum adhibere ex congruo. Post secundam Servitutem, sub Eglon Moabitarum rege, *Quievit*[b] *terra* LXXX *annis*[c]; *& addiderunt Israelitæ ut facerent malum in oculis Domini, & Ehud mortuus erat: & tradidit eos Dominus in manum Jabinis, regis Canaan, qui regnavit in Hazor. Terram* intellige illam, de quâ sermo fuit; non πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, sive terram κατ' ἐξοχὴν, Israelitida, sed Orientaliores Tribus; quæ (excusso Moabitarum jugo) libertate potitæ sunt, usque ad irruptionem Madianitarum. Intereà non tantùm Philistæi,

a Iud.2.10.

b Iud.3.30.

c 4.1.

 Occi-

a Jud. 3.31. Occidentales limites invadentes, à Shamgare[a] repulsi sunt; sed etiam Cananæi Tribus Septentrionaliores vexant, Hazoriticum agrum (in sorte Aser) occupant, & XX annis tenent; durante nihilominùs Orientalium Tribuum quiete. Devicto tandem per Septentrionales Tribus Siserâ, ubique pax; donec, post XL annos, longè latéque depopularentur Madianitæ, eorúmque fœderati, ab Oriente. Quamdiu vixerat Ehud incertum est: illum totis

b Jud. 3.21. LXXX annis Eglonem (quem[b] occiderat) supervixisse neque dictum, neque verisimile est. Constat tantummodò tyrannidem Cananæorum, post mortem Ehudi, cœpisse. Si supponamus Jabinem (mortuo jam Ehudo) impetum fecisse in Israelitas, circa annum ab expulsis Moabitis vicesimum (nam illius dominatio erat XX annorum, & pax secuta est XL) hoc pacto conficitur Synchronicus LX annorum numerus, & supererunt principatui Josuæ anni XXV (quot ei tribuit Josephus, neutiquam ob id castigandus) & novæ Generationi anni XXXIV, pænè totidem, quot Generationi in Deserto asignantur.

Æra

Æra Templi.

DIſcutienda jam venit Æra Templi, quâ non eſt alia ſalebroſa magis, & perplexa; tùm quòd, duplici regum ſucceſsione invicèm comparandâ, adſcititiiſque utriuſque regni conſortiis, implicatur; tùm quòd, cùm certo non ſit determinata ſpatio, pateſcit humano ingenio divagandi licentia. Accidit mihi, arduum hoc tentanti negotium, ut Jechoniæ regis captivitas in annum à Templo condito CCCXC (ſecundùm meas rationes) incideret. Stabiliretur eximiè hoc intervallũ; utpote ſacris incluſum cancellis, ſi celebris ille Ezechielis[a] numerus eſſet ipſa (Judæis uſitatiſſima) Templi æra. a Ezech. 4. 5.
Neque foret id à ratione omninò abſonum: quippe interpretari licet poliorceticon ibidẽ Prophetæ Symbolum de obſidione[b] illâ, in quâ deditionem fecit b 2 Reg. 24. 10.
Jechonias; non obſtantibus annis in limine libri[c] inſcriptis: neque adeò certum eſt, Ezechielem unà cum Jechoniâ eſſe abductum; & an non dicta ſint iſta παραδειγματικῶς. Sed quia ſingula tractare majoris eſſet moliminis, c Ezech. 1.

quàm

quàm ferre poſſet hujus inſtituti brevitas, & ipſe forſan viderer nimiùm τεχνευσάμενος, ſuperſedentes Epochæ Propheticæ authoritati, præſtitutũ temporis intervallũ declarabimus.

Duo ſunt præcipuè, quæ Æram Templi (apud Chronologos) ultra modum extendere ſolent; Interregnum poſt Amaſiam; & duplicatum Hoſeæ Novennium; quæ non ex hiſtoriâ ſacrâ, ſed ex interpretatione oriuntur. Ut autem ſingulæ ſeſe invicèm illuſtrent partes, collatam utriuſq; regni ſeriem percurremus.

		Æra Tẽpli
	ANnus Templi 37 erat Rehoboami	37
1 Reg. 14.21.	primus; Is tunc *filius* XLI *annorum in re-*	
	gnando (i.e.) expleto patris anno 40, ſuc-	
	ceſsit anno proximo. Eodem anno	
15.1.	cœpit Jeroboã; *Ejuſdẽ* XVIII^us^ erat I^us^	54
	Abiami, qui regnavit annos III, incomple-	
9.	tos; XX^us^ autem erat I^us^ *Aſæ*; ipſiúſque	56
14. 20.	ultimus. Sed *regnaſſe* dicitur *Jeroboam*	
	annos XXII. Scilicèt, *regnavit Nadab fi-*	
15.25.	*lius pro eo; Anno* II *Aſæ cœpit regnare; & re-*	57
	gnavit II *annos*. Non ultra 22 annos	
	manſit Sceptrum in domo illius ſchi-	
33.	ſmatici. Nam (cæſo Nadabo) *tertio*	58
	Aſæ	

Æra Templi *Asæ regnavit Baasa in Tirza annos* XXIV.
81 Eo anno, qui erat *Asæ*[a] XXVIus, *regnare* a *I Reg.* 16.8.
cœpit Ela. Quòd autem dicitur *Baa-*
sam[b] *anno* XXXVI° *Asa ædificasse Ra-* (b 2 *Chron.* 16.1.)
mam, est numeris Platonicis obscurius.
Alii, non ab initio Asæ, sed à morte
Solomonis numerant: alii, omissâ tri-
cesimi notâ, numerum imminuunt.
82 Mihi satius est silere. *Regnavit*[c] *Ela* c 16.8.
II *annos*, non plenos; nam *anno*[d] XXVII° d 15.
Asæ (post septiduum Zimri) fit Schi-
sma; *Dimidium*[e] *populi erat post Tibni, sed* e 21.
prævaluit populus qui erat post Omri. Re-
86 *gnavit Omri annos* XII. *Anno*[f] XXXI° *A-* f 23.
sæ (sui 5to) *condidit Samariam*; quò re-
giam transtulit anno proximo, post-
quam *regnaverat in Tirza* VI *annos. An-*
93 *no*[g] *Asæ* XXXVIII (is est ultimus Om- g 29.
ri) *regnavit Achab*; *cujus*[h] *anno* IV° *Jeho-* h 22.41.
96 *saphat successit Asæ. Ejus*[i] *anno* XVII° *re-* i 51.
113 *gnavit Ahasias biennio* penè, cum patre. *An-*
no proximo[k], XVIII° *Jehosaphati*, (Aha- k *II Reg.* 3.1.
114 siâ per cancellos decidente, & Achabo
moriente) *regnavit Joram super Israel*,
118 cum fratre Ahasiâ. *Anno*[l] Vto *Joram regis* 18.16.

Israel, *regnante* adhuc Hierosolymis *Je-* *Æra Templi*
hosaphato, *regnavit Joram filius Jehosaphati*,
rex Judæ; à patre scilicèt, anno suo 22°,
in regni consortium vocatus. Anno
a II Reg 1.17. proximo, qui est II^{us} *Jorami*[a] *regis Judæ*, 119
moriente Ahasiâ solus *regnavit Joram* in
Israele, cùm sex annis fuisset regni con-
sors cum fratre. Post biennium, obiit
Jehosaphat, anno XXV^{to}; & Joram 121
Rex Judæ regnavit solus. Quatuor
b 8.16. dein elapsis annis, quum *regnasset*[b] *Jo-*
ram VIII *annis in Jerusalem*, successit *A-* 125
c 25. *hazias*[c] *anno Jorami* Regis Israel XI°
d 9.29. completo, ineunte verò[d] XII°. Eo ipso
anno, ambo reges (scilicèt Judæ & Is-
rael) à Jehu interempti sunt, qui suc-
cessit ipse in Israele, sicut Athalia vi-
e 11.4. dua in Judâ. *Illâ*[e] *anno* VII° *occisâ*, *re-* 131
f 12.1. *gnavit*[f] *Joas*; *cujus*[g] *anno* XXIII°, *regnavit* 153
g 13.1.
h 10. *Jehoahaz rex Israelis. Anno*[h] XXXVII° *Jo-* 167
i 14.1. *æ*, *regnavit Jehoas. Anno*[i] *Jehoæ* II^{do} *re-* 168
gnavit Amazias; cum patre scilicet trien-
k Lib.9. nium. Ejus anno 14to (teste[k] Josepho) 181
diripiuntur Hierosolyma à Jehoâ;
l 23. cui anno proximo[l], XV^{to} *Amasiæ suc-* 182
cessit

Æra Templi

cessit *Jeroboam* secundus. Circa illius
193 annum 12um, Amasiæ verò 26tum videtur Azarias (qui Uzziah dictus) à patre in regni consortium assumptus.
208 Nam *anno*[a] XXVII° *Jeroboam regnavit Azarias*: quo tempore *filius*[b] XVI *annorum erat in regnando*, i. e. totidem annos regnaverat. [a] II Reg. 15.1. [b] 2.

Nam [*Filius annorum*] Hebræis non minùs de regni, quàm ætatis annis intelligitur. Sic David, cùm succederet Sauli, dicitur [*filius*[c] XXX *annorum*] non quòd decimo Saulis anno natus esset (id enim historiæ parùm congruit) sed quòd eo anno (ut & à Cedreno notatum) à Samuele inauguratus. Sic Saul, anno regni secundo, dicitur *filius*[d] *unius anni*: quod de ætate intelligere, esset insanire. Sed pergamus. ([c] 2 Sam. 5.4.) ([d] 1 Sam. 13.1.)

222 Cùm 16us annus Azariæ sit 27us Jeroboami, illius 30us erit hujus 41us, qui & ultimus. Post quem, contigit septennium interregni in Israele. Nam
230 non nisi *anno*[e] XXXVIII° *Azariæ regnavit Zecharias*. [e] 15.8.
231 *Anno*[f] *Azariæ* XXXIX° [f] 13.

 (*post*

a II Reg.15.17. (*post Sallumi mensem*) *regnavit*[a] *Menahem*. Æra Templi
b 23. *Anno*[b] *Azariæ* L°, *regnavit* *Pekaiah*. *Anno* 242
c 27. *Azariæ*[c] LII° (qui ultimus) *regnavit Peka*. *Anno*[d] II° *Pekæ regnavit Jotham*[e]. 244
d 32. e 33 *Cùm regnavisset Jotham* XVI *annis*, id est 245
f 16.1. *anno*[f] XVII° *Pekæ regnavit Achaz*, à patre in regnum eodem anno ascitus. 260

Triplici horum Regum charactere notatur Prima Israelitarum Deportatio, quâ *Galilæa* facta est Provincia

g 15.37. 16.5. Assyriorum[g]. *Tunc* enim, *in diebus illis ascendit Resin & Peka contra Achazum, qui in suppetias conduxit Teglat-Phul-Assar* regē Assyriorum, qui non modò Syriam[h]

h 9. i 15.29. (k Chron. Alexandr. Olymp.5.) Damascenam subegit, sed[i] & Septentrionaliorem regni Israelitici partem[k] τὴν Γαλιλαίαν πᾶσαν, in Provinciæ formam redegit; quæ deinde ex *limitis* notione, *Galilæa* dicta est: Et apud Esaiam (IX. 1.) paucis post annis, cognominata est *Galilæa Gentium*, à renovato nationum incolatu, & Israelitarum eradicatione:

l 15.29. Nam *deportati*[l] *sunt in Assyriam*. Neque

m 1 Reg.9.2. enim ad Solomonis[m] cum Hiramo pactionē, neq; ad antiquiora tempora deno-

Æra T. pli

denominationem hanc referre possum.
Nam in libro Josuæ XX. 7. XXI. 32.
& fortasse XII. 23. non aliter occurrit
Galilæa, quàm *Tyrus*, XIX. 29. *Cabul*
XIX. 27. *Jecthbeel* XV. 38. quæ sunt
inferioris ævi vocabula. Tyrus enim
diù post κληρουχίαν condita; non nisi
anno[a] CCXL° *ante Templum.* Vox *Cabul* a *Joseph. l. 8. c. 2.*
sub Solomone[b]: *Jecthbeel* demùm sub b 1 *Reg.* 9. 13.
Amazia[c] rege [illegible]. Itaque per pro- c 2 *Reg.* 14. 7.
lepsin usurpantur nomina ista: nec
tempus, de quo agitur, sed *hodiernum*[d] d *Jos.* 15. 63.
diem, id est Scriptoris (puta[e] Ezræ) æ- e 2 *Maccab.* 2. 13.
tatem respiciunt. *Irenæi l. 3. c. 25.*

260 Contigit igitur ἅλωσις ista *Nephtha-*
litica, anno Pekæ XVII°, Achazi I°, Jo-
thami XVI°.

264 ANno 4to Achazi, & *Jothami*[f] XX° f II *Reg.* 15. 30.
266 *regnavit Hosea*; *ejus*[g] *anno* III° *re-* g 18. 1.
gnavit Hezekiah à patre (anno sui re-
gni sexto) in consortium adhibitus.
Quemadmodum prima Deportatio,
ita & secunda trium regum (eodem
tempore regnantium) annis insigni-
270 tur. *Anno*[h] IV^to^ *regis Hezechiæ, qui erat* h 18. 9.

 annus

a II Reg.18.10. *annus* VII *Hoseæ*, & X[us] Achazi, *Salmanasser obsedit Samariam, cepitque*[a] *sub finem tertii anni; anno sexto Hezechiæ, qui erat nonus Hoseæ*, & Achazi 12[us]. Nam b 17.1. *in anno*[b] XII° *Achazi, regnaverat Hoseà* IX *annis*. Ita enim vertendum puto non *regnabat*, vel *regnavit*. Ebræi unicum præteriti genus agnoscunt, quod, pro contextu sermonis, aut per præteritum perfectum, aut imperfectum, aut plusquam perfectum exponi solet. Sic desiit regnum Israeliticum, cùm durasset annos CCXXXVI; & *Samaria* fit Secunda Assyriorum provincia. Æra Tēpli 272

c 2 Reg.16.1. R*Egnavit*[c] *Achaz annos* XVI: eo mortuo, repurgavit Templum *Hezekias*[d], *in anno primo, quo regnavit* solus, qui est consortii decimus. *Anno ejus*[e] XIV° *Sennacharib rex Assyriorum obsedit Hierosolymam: & ad vitam*[f] *Hezekiæ adjecti sunt anni* XV. quibus peractis, regnavit Manasses annos LV. Dein Ammon II. Josias XXXI. Post trimestre Joachæ regnum Jehoiakim Rex constituitur à Pharaone Necho, iterúmq; anno

Margin notes: d 2 Chron.29.3. — e 2 Reg.18.13. — f 20.6.

Right margin: 276 — 280 — 295 — 349 — 350 — 380

Æra Templi

anno[a] VIII° à Nabuchodonosoro Ba-
387 bylonio[b], *cui serviit annis* III: tunc autem ab eodem deficiens, occisus est; anno constitutionis suæ Babylonicæ[c] *tertio*, Ægyptiacæ autem[d] *undecimo*. Successit filius Joachin, qui & Jechonias dictus, eodem anno (post 3 menses) in Babyloniam deportatus. Erat is annus (si modò rectè computavimus)
390 à fundato Templo CCCXC; qui utrùm sit ipse Ezechielis numerus, ulteriùs disquirendum relinquimus. Ultimus Davidicorum regum Sedechias,
401 cùm regnasset annos XI, excæcatus deducitur Babylonem. Deletis Hierosolymis, exustum est Templum, cùm stetisset annis integris CCCC: regnúmque *Judæ* fit Tertia, sed Babyloniorum, Provincia.

a *Joseph.* 10. 7.
b 2 *Reg.* 24. 3.
c *Dan.* 1. 1.
d 2 *Reg.* 23. 36.

A Calamitate hâc ad initium Cyri Babylonicum, quo desiit Babylonica Judæorũ captivitas, excurrunt anni LXX.

Æra

Æra Mundi.

EX collectis hisce intervallis confici solet Æra Mundi; omniũ quotquot usurpantur incertissima, ob multiplicem computatorũ inter se, non de annis tantùm, sed & de sæculis discrepantiam.

Secundùm illa quæ à nobis jam dissertata sunt, summatìm ab Orbe Condito ad Reditum Judæorum, sive constitutum suprà[a] Nabonassari annum, numerantur anni 3463.

a Pag. 1.

A Mundo condito ad Diluvium	1656
A Diluvio ad Profectionem Abrahami	427
Duravit Peregrinatio Ebræorum ad Exodũ	430
Ab Exodo ad fundatum Templum	480
Stetit Templum	400
Duravit Captivitas Babylonica	70
	3463

Ad

AD hunc modum Chronologia ſacra. Exterorum res plurifariàm ſe habent. Conſideranda præcipuè ſunt regna Aſſyriorum, Babyloniorum, Medorum, Perſarum.

Res Græcorum ſeorſim tractandæ ſunt: Nam Græca Barbaris parùm commixta ante pugnam Marathoniam.

Romana conſultò prætèrimus: quia nondùm innotuerunt. Serò enim notitia eorum, qui Occidentem accolunt ad Græcos pervenit; adeò ut Theopompus (ſub Alexandro magno) primus[a] Græcorum Romæ mentionem reliquerit: Et Ephorus[b] ejuſdem condiſcipulus (Hiſpanos) Ἴβηρας πόλιν εἶναι μίαν exiſtimaverit.

Aſſyriaca ob antiquitatem primo loco tractari merentur: ſed quoniam Ebraica non niſi cum Babylonicis connectuntur; indagandum eſt imprimis quibus impaginibus hæc invicem cohæreant.

a *Plin. l. 3. c. 5.*
b *Ioſeph. cont. Apionem l. 1. p.* 1039. a. *Vide Plutarch. in Camillo. p.* 140. a.

haud investigabilem) exhibet. Illius unici beneficio habemus continuatam contextæ Chronologiæ seriem. Canon hic emendatus ex D. D. Overalli codice jamdudum prodiit: nos indè, quantum ad rem erit nostram, mutuabimur.

Κανὼν Βασιλέων Ἀσσυρίων καὶ Μήδων.

1	Ναβονασσάρου	ιδ.	ιδ.	14
			*	26
5	Μαρδοκεμπάδου	ιβ.	λη.	38
			*	122
16	Ναβοπολασσάρου	κα	ρμγ.	143
17	Ναβοκολασσάρου	μγ	ρπϛ.	186
18	Ιλουαροδάμου	β	ρπη.	188
19	Νιριχασσολασσάρου	δ	ρϟβ.	192
20	Ναβονάδιου	ιζ	σθ.	209

Περσῶν βασιλέων.

21	Κύρου	θ	σιη.	218
*	* * * * * * * * * * * *			* * *

Siquis annos Nabonassaræos cum Olympiadicis, cum annis Romæ, cum Julianis, cum

annis Auguſtorum, cum Philippi, aliiſque componi deſideret, Cenſorinum adeat: Si cum Chaldaicis, cum Periodo Calippicâ, cum annis Actiacis &c. Ptolemæum. Noſtrum erit illos rebus Ebraicis ita alligare, ut utraq; coaleſcat Chronologia.

Diximus annũ Nabonaſſari CCX eſſe primum Cyri, quo ſoluta Septuagenaria Judæorum Captivitas. Jam de ſingulis (quorum in Scripturâ mentio) Babyloniæ regibus agamus. Primus occurrit Merodach[a], qui ad Ezechiam legatos miſit. Idem videtur, tàm ex ſimilitudine nominis, quàm ratione temporis, qui, in Canone quintus rex, dicitur Mardok-Empadus, qui cœpit anno Nabonaſſari 27. id eſt ante Cyrum 183. regnavítque 12. Deſiit regare Ezechias anno Templi 295. i. e. ante Reditum è Captivitate Babylonicâ 175. regnarunt itaque inſimul annis octo. Non autem conſtat de anno, quo legati miſſi ſunt: itaque ad certiora tranſeamus.

Poſt ſæculum, Nabuchodonoſor fuit rex Babyloniæ, qui devicto Necho Ægyptio, Jehoiakim conſtituit regem Judæ, octennio (ut refert Joſephus[b]) poſtquàm à Necho conſtitutus

a 2 Chron. 32. 31.

b L. 10. c. 7.

tutus fuerat, & poſt triennium Jechoniam abduxit. Idem in libro [a] Juchaſin vocatur *Nebuchadnezar* (ſive Nabuchodonoſorus) *Primus*. Duos enim Nabuchodonoſoros optimè obſervarunt Rabbini [b] quidam; Primum, quē nominavimus, Secundum, qui devaſtavit Templum, & vocatur *Magnus*. Patrem Filiúmque fuiſſe eos è Beroſo docet Joſephus. Cùm verò nomen illud non ſit in Canone Ptolemaico, quis ſit inquirendum eſt. Joſephus Judæus, & Theophilus Chriſtianus (authores, qui de eâ re ſcripſerunt, antiquiſſimi) affirmant Beroſi Nabolaſſarum (ita enim apud Theophilum [c] legendum) eſſe Nabuchodonoſorum: Joſephus enim, quem è Beroſo vocat [d] Nabolaſſarum, ex eodem Beroſo alibi vocat [e] Nabuchodonoſorum; non mendosè, quum Ruffinus eandem retineat lectionem. Idem apud Euſebium [f] ex eodem Beroſi loco, appellatur Nabopolaſſarus, qui agnoſcitur à Ptolemæo.

a *P.* 136.

b *D. Gantz.* 2 *Chron. l.* 2. *n.* 285.

c *L.* 3. *ad Antolyc. circa finem.*

d *Contra Apion. p.* 1044.

e *Antiq. l.* 10. *c.* 11.

f *L.* 9. *c.* 40.

Neque ſolùm antiquiſsima, ſed & veriſſima eſt hæc ſententia. Nam ſi S. Scripturæ tempora cum Nabonaſſaræis comparemus, liquidò conſtabit Nabuchodonoſorum pri-

Duplex erat Nabuchodonoſori hujus in Auſtrum expeditio; prima per ſeipſum geſta; quâ, debellato Ægyptio, Cœloſyriam, Phœniciam, & Ægyptum obtinuit; quibus cùm Satrapam præfeciſſet, & Tyrum *anno regni ſeptimo obſidere cœpiſſet*, rediit (Jechoniam abducens) anno regni octavo. Altera, poſt decennium penè, per filium geſta eſt; quam ex Beroſi fragmento audiamus. *Pater Nabuchodonoſorus* (aliàs *Nabolaſſarus*) *auditâ Satrapæ, quem Ægypto, Cœloſyriæ, & Phœniciæ præfecerat, defectione; quùm eſſet ipſe invalidus, tradidit Nabuchodonoſoro filio ætate valenti exercitum; qui, cum defectore congreſſus, ipſum devicit, provinciámque ad ſuum regnum retraxit.* Cum Satrapâ hoc *rebellavit Zedechias contra regẽ Babyloniæ, à quo rex fuerat inſtitutus. Obſeſſa itaq; ſunt Hieroſolyma à Nabuchodonoſoro rege* (venerat enim cum regiâ poteſtate, licèt pater adhuc in vivis) *anno Zedechiæ nono. Anno Zedechiæ decimo, qui eſt decimus octavus Nabuchodonoſori* (patris) fervebat *Obſidio Hieroſolymorum per copias regis Babyloniæ,* quæ capta ſunt (ut diximus) anno illius decimo nono. Poſt excidium Hieroſolymitanum, quum in Ægyptum pergeret, ſoluta eſt obſidio Tyri (quæ

Ioſeph.p.350, 1046.

Ioſeph.p. 1044.

2 Reg.25.1.

24.19.

Ierem.32.1,2.

Ezech.29.18.

aſcribuntur Semiramidi) extruxit, mœnia urbis inchoavit, ſed morte præreptus, poſteris perficienda reliquit. Megaſthenes refert *in Libyam, & Iberiam, expeditiones feciſſe.* Per Libyam puto intelligi Ægyptum, de quâ ex Ezech: 29. 18. diximus: in Iberiam forsàn tranſiit, quum Niniven cum Cyaxare delerat; de quo in Aſſyriacis. Refert ad regiam reverſum illum κατασχεθῆναι θεῷ ὅτῳ δὴ *divino furore captum*; quod ab aliis notatum eſt, eſſe illam mentis alienationem de quâ Daniel IV. 26. qui inſaniam iſtam *Septennalem* fuiſſe docet; quo tamen acciderit anno, non liquet. Si conjecturæ detur locus, putarem cœpiſſe anno Nabonaſſari 166. regni ſui 23. qui fuit annus captivitatis Jechoniæ XXXVII^us^. Nam eo anno Evil-Merodach rex benignè tractavit Jechoniam, *in anno regnandi ejus*, i.e. patris locum tenens, 20 annos antequàm patri mortuo ſuccedens, ſuo jure regnum adeptus eſt.

Ioſeph. p. 1045.
Euſeb. præp. l. 9. c. 4.
2 Reg. 25. 27. & Ierem. 52. 31

Cœpit enim anno Nabonaſſari 187, regnare Ilvarodamus (Ptolemæi) ſive Evil-Maraduchus (Scripturæ) Nabuchodonoſori ſecundi filius, quem eundem eſſe cum Balthaſare (Danielis) mihi perſuaſiſsimum eſt. Am-

bobus idem regnandi tempus, exitúſque conveniunt: Illud autem præcipuè movet, quòd *Balthaſar Nabuchodonoſori filius*, & ille viciſsim
Dan.5.2,11,13 18 22. Baruc.1.11,12. ejus *pater* ſæpiùs appellatus eſt. Occiſo Balthaſare, qui fuit Nabuchodonoſori Magni filius, Primi nepos, impleta eſt Prophetia Jeremiæ c. 27. v. 7. *Servient Gentes Nabuchodonoſoro regi*
Eſa.14.22. *Babyloniæ, Filióque ejus, & Filio Filii ejus*. Quod
2 Chron.36.20. autem dicitur, *Donec regnaret rex Perſidis*, [donec] de Servitutis, non de proſapiæ duratione intelligendum.

Nam in eo deſiiſſe videtur Dynaſtia *Aſſyriorum* Babylone regnantium, primúſque *Me-*
Ioſeph.Ap.1045. *dorum* ei ſuccеſsit Neriglіſſoroor (Megaſthenis) ſive Niricaſſolaſſor (Ptolemæi) qui Nabuchodonoſori ſtirpem ſuſtulerat. Hanc regum Babyloniorum diſtinctionem præ ſe fert iſta Ptolemaici Canonis Epigraphe, Κα-
Beroſ.Ioſ.Ap. p.1045. νὼν βασιλέων Ἀσσυρίων, καὶ Μήδων. Cœpit is anno Nab: 193. regnavit annos 4. poſt quem filius Laboroſoarchodus puer regnavit menſes 9. qui, quia annum non impleverat, locum non adeptus eſt in Canone. Eo itidem ſublato, à Conjuratis in regnum aſſumptus eſt Nabonadius, ſive Nabonidus, ſive Labynetus,

netus[a], Labyneti Babylonii (qui[b] tempore Nabuchodonosori, Lydos cum Medis reconciliavit, post Eclipsin Solis) & reginæ Nitocridis filius. Hic[c] fœdus iniit cum Crœso. Sub hoc mœnia ad fluvium à Nabuchodonosoro inchoata, à Nitocride[d] regis matre sunt absoluta, contra ingruentes Medos, i. e. Medo-Persas: Hujus anno XVII (qui est Nabonassari annus toties dictus CCX) desiit Babyloniorum regnum, captâ à Cyro urbe, & soluta est Judæorum captivitas; quũ *Deus*[e] *cæli illi dederat omnia regna terræ*; τὰ δ'[f] πάντα τῆς ἠπείρου.

a *Herod. l.* 1. *n.*188.
b *n* 74.
c *n.*77.
d *n.*185.
e *Esd.* 1. 2.
f *Herod. l.* 1. *n.* 177.

De Dario Medo, quem ut in Babylonicum Syllabum inserciant, tantoperè desudant Chronologi, dicemus in Persicis.

De Medorum regno.

ANte Assyriaca tractabimus Medica: cùm & certiora sint, & illis lucem adferant. Brevis est horum regum elenchus, quorum historiola ab Herodoto (Historiæ patre) breviter, & dilucidè narratur. *Quum*[g] (inquit) *Assyrii superiorem Asiam obtinuissent annis* MD (non DXX, nam pro vicenario numero

g *l.* 1. *n.* 95.

 x sub-

ꝫ ſubſtituendum puto millenarium α.) *primi ab eis defecère Medi, & in libertatem ſeſe aſſeruerunt; poſt quos, idem fecerunt alii.* Defecêre primùm Medi; ſed Babylonii primò regnum conſtituerunt. Medi aliquandiu αὐτονόμοι. Tandem *Deioces* fit eorum rex primus, anno Nabonaſſari XXXIX, qui eſt quartus Olympiadis XVII[a]. Hanc Epocham ex Herodoto colligimus, licèt Olympiadibus non uſus fuerit.

L. 1. Quatuor Medorum regibus ab eo aſcribuntur anni CL. Hujus regni finis erat initium Cyri anno I° Olympiadis LV[a], anno Nabonaſſari 188. ergo cœpit anno aſsignato. Eandem penè rationem iniit Diodorus Siculus, modò emendetur.

L. 2. *Anno* (inquit) *ſecundo Olympiadis* XVII[a] *ſecundùm Herodotum*, *Rex electus eſt* (Deioces: ita enim legendum, non) *Cyaxares*: ſicuti pòſt docebimus. Rex hic Ectabana condidit, & ſplendidiſsimis mœniis ornavit. Circa annum regni 22 videtur imperium verſùs occidentem prolataſſe uſque ad Hàlym fluvium, qui *Medici*, *Lydique imperii*

Herod. l. 1. n. 72. *terminus. Medi* enim 128 *annos Aſiæ ſupra Halym dominati ſunt, excepto tempore quo regnarunt*

n. 101. *Scythæ.* Soli tamen Medicæ genti imperavit.

Quùm

Quùm regnasset annos LIII, successit *Phraortes* filius, qui Persas subegit primùm, dein alias Asiæ gentes, donec ab Assyriis victus interiit, anno regni sui XXII°, anno secundo Olymp. 36*, & Nabonassari 113°. *Assyrii hi Ninum tenentes quondam omnibus imperarunt; tunc autem à deficientibus nationibus* (utpote Medis & Babyloniis) *deserti; alioquin per se benè habentes.* n.102.
Successit *Cyaxares* filius, qui Majoribus bellicosior, milites Asiaticos primus in turmas decuriavit, & equites, hastatos, sagittarios, promiscuè anteà confusos, in suos ordines distribuit. Hic collectis omnibus intra Halym copiis, Assyrios prælio superaverat, Ninúmque obsidione tenuit, quùm ingens Scytharum exercitus in Mediam penetravit, quibuscum congressus, prælióque fusus, amisit imperium Asiæ. n.103.
Scythæ universâ Asiâ potiti in Ægyptum contendunt; sed in Syriâ Palæstinâ Psamnitichus, rex Ægypti occurrens, muneribus, precibúsque effecit, nè ulteriùs progrederentur. n.105.
Quum Scythæ XXVIII annis imperium Asiæ superbè tenuissent, plerique ipsorum à Cyaxare hospitio excepti, & inebriati, interempti sunt. Medi recuperato n.106.

 ad

ad hunc modum imperio, *Ninum, expugnaverunt & Assyrios subegerunt* (omnes) *exceptâ Babylonicâ portione.* (Babylonii enim, ut mox dicemus, suppetias obsidioni tulerant.) Post hæc sexennale bellum cum Lydis. Obiit Cyaxares, *quum regnasset annos* XL, *comprehensis illis quibus imperabant Scythæ.* Cyaxares Ebræis Aerus vocatur. *Cu* enim (ut ab aliis notatum est) in linguâ Persicâ *Dynastam*, vel *Principem* significat; *Axares* autem, sive *Oxiares*, est *Asuerus.*

Scalig. emend. l. 6. p. 587.

Succeßit *Astyages* filius (anno secundo Olymp. XLVI^a^. Nabon: CLIII°) qui cùm regnum tenuisset anos XXXV, exutus est à Cyro, anno primo Olymp. LV^a^, Nabonassari CLXXXVIII°. Ἡ δὲ Μηδικὴ ἀρχὴ καθελοῦσα τὴν Ἀσσυρίαν, καὶ μείζονα δυναστείαν περιβαλλομένη, χρόνον οὐ πολὺν κατέσχεν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς τετάρτης κατελύθη γενεᾶς. Sic *Medicum imperium, everso Assyrio, partam majorem potentiam diù non retinuit, sed quartâ generatione eversum est.*

Dionys. Halicarn. hist. prolegom.

De

De Assyriorum regno.

ASsyriorum Æra tum altissima est, tum obscurissima; de cujus neque capite constat, neque calce. Latissimi Imperii sedes fuit Ninus, sive Ninive; quæ tametsi esset urbs omnium, quæ unquam fuerunt, maxima, ambigitur tamen adhuc de loco ubi steterit, de tempore quando ceciderit. Nomen habuit Nini conditoris, à quo πολυχρονιωτάτη regum Assyriorum prosapia, per 30 generationum gradus deducta, continuatâ de patre in filium serie, tandem post annos MCCC, desiit in Sardanapalo: sicut ex Ctesiæ l. 2. rectè refert Diodorus Siculus. Illud autem nullo modo concoquere possum, quod (nullo Authore) asserit *Arbacem*, post captam Ninū, *cives in pagos distribuisse, urbem solo æquasse, multa argenti, aurique talenta in Ecbatana Medorum regiam transtulisse, & sic Assyriorum imperium subversum fuisse.* Sunt enim hæc vanissima ipsius Diodori παρεγχειρήματα. Nam ex Herodoto jam ostendimus Ecbatana non nisi ducentos post annos à Deioce primùm condita; Ninúmque

L. 2. p. 118 c. 115.

númque posteà (Assyrii adhuc imperii, *licèt eo tempore valdè imminuti*, caput) à Phraorte
bello tentatam, à Cyaxare obsessam, deinde
captam. Prætereà Scriptura sacra Assyriorum
2 Reg. 19. 36. imperium, ejúsque Metropolim *Niniven* seriùs
perdurasse indicat: nam & plurium Assyri-
orum regum, post Arbacis ætatem, nominatim
meminit; & Prophetæ sacri Nahum, Sopho-
nias, alii, post illud tempus, *Ninivitis* exitium
futurum denunciant. Esaias autem expressè
c. 13. id *Assyriæ* minatur à *Medis*.

Scilicet Arbaces natione Medus, post Sar-
danapalum, Assyriorum imperium in aliam
familiam (non regionem) transtulit: nec in
Ecbatanis (quæ nondum condita sunt) sed
Oros. 2. 2. in Nino regni sedem habuit. *Nini & Ba-*
Cedren. p. 108. *bylonis regnum in Medos derivatum est.* Μήδων μὲν
γένος κατὰ διαδοχὴν ἀπὸ Ἀρβάκου ἐβασίλευσεν· ἡ δὲ βα-
σιλεία καὶ Ἀσσυρίων ἐλέγετο, διὰ τὸ εὐγενὲς καὶ παλαιὸν
τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ τῆς χώρας ὄνομα. *Ab Arbace pro-
genies Medica successit in regno: regnum autem As-
syriorum nuncupatum est, tùm ob nobilitatē & vetu-
statem istius regni, tum ob nomen regionis.*

Qualem modò dominii immutationem (Medis Assyrios exuentibus) in Babylonico regno

regno obſervavimus, talis diù antè in Aſſyriaco contigerat. Duæ omninò fuerunt Aſſyrii imperii Dynaſtiæ ; Prima, ipſorum Aſſyriorum à Nino ad Sardanapalum ; nuda horum regum nomina ex Africano ſuperſunt. Altera Dynaſtia Medorum fuit ab Arbace ad Apandam ; quos ex Cteſiâ (qui *catalogo regum à Nino ad Artaxerxen librum ſuum clauſit*) Diodorus ad hunc modum exhibet.

In Euſebii Græcis.

Photii Bibl.p. 134.

		Aſſyriorũ regum nomina è II Regũ libro.
Arbaces	28	
Mandauces	50	*Phul.*
Soſarmus	30	*Teglat. Phul. aſer.*
Artycas	50	[a] *Salman-aſar.*
Arbianes	22	[b] *Sennacherib.*
Artæus	40	[c] *Aſar-haddon.*
Artynes	22	
Artibarnas	40	
	282	
Aſtibares	00	
Apandas	00	

a *Shalman. Hoſe.* 10, 14. *Enem-aſar. Tobit.* 1, 2.
b Rex Arabum & Aſſyriorum. *Herodot. l.* 2.
c *Sar-chedon Tob.* 1. 21. *fortaſſe Sar-gon. Eſai.* 20. 1.

Nomina iſta ex Archivis Perſicis deprompta exiſtimare licet eſſe Perſica : id nobis

ſuadet honorificum illud additamentum *Art*, quod linguâ Perſicâ *Magnum*, vel *Heroa* (Interpretibus Herodoto & Heſychio) ſignificat, & Perſicis nominibus præponi ſolet. Adeò ut minùs mirum ſit, ſi nomina hæc cum Aſsyriis illis, quæ in ſacro contextu occurrunt, neutiquam conveniant. Neque facilis erit reconciliatio: Nec à conceptis illis annis lux aliqua. Priorum regum numeri nimiùm rotundi videntur, nullibi Hiſtoriæ S. reſpondentes. Poſteriores duo (Artynis & Artibarnæ) Herodotæis (Phraortis & Cy-Axaris) numeris (non tàm à Cteſiâ quàm à Diodoro) palàm accõmodantur. Illud autem maximè tenebras hiſce temporibus obducit, quòd duobus ultimis in hâc ſerie regibus (Aſtibaræ, & Apandæ) nulla aſsignentur regnandi tempora. In tam mancâ Æræ Aſſyriacæ ἀπολίᾳ, quid certi ſtatuere poſſumus de Epochâ Nini? quid de Arbacis? Neque ſupereſt è veteribus quiſpiam qui medelam huic plagæ adhibeat. Juſtinus affirmat *Medos regnaſſe annis* CCCL. (L. 1°.) Si inter Sardanapali Aſtyagiſque exitus (iſti autem Juſtino ſunt dominationis Medicæ termini) ſpatiũ CCCL annorũ numeretur;

Ecce

Ecce Epochas! Ultimus Astyagis annus, sive primus Cyri, erat primus Olympiadis LV^a^, qui est Periodi Julianæ 4154. Deme CCCL, habes initium Arbacis, sive ultimum Sardanapali anno Per. Jul. 3804. Deme itidem MCCC (tot Justinus annos dat Assyriis, nec in re minùs certâ displicet numeri rotunditas) habes initium Nini anno Per. Jul. 2504. A primo Nini ad primum Cyri numerantur anni MDCL. Justini hæc computatio confirmat Herodoti emendationem. Dat enim Herodotus (restitutus) Assyriis annos MD, dein Medis CL. Si quis indefinitum illius temporis augmentum, quo Medi vixerunt αὐτονόμοι, requirat; vel ex Diodoro petat, qui primæ Dynastiæ modò 1360, modò supra 1400 attribuit: vel (si magis placeat) Herodoto millenarium numerum, non vicenarii vice, sed de integro reddat, tantóque elatior sit Assyriorum Epocha.

Hæc de Ortu. Jam occasum imperii investigemus; cujus annum non aliter, quàm quasi per nebulam, videre licet. Ninum à Cyaxare captam, ídq; post expulsos Scythas, suprà ex Herodoto didicimus: *deletam esse extemplo*

L 16.p.737.c. *postquàm capta est*, docet Strabo. Sed Ebræi excidium Niniviticum Nabuchodonosoro ascribunt. Scilicet Affines ambo (Babylonio enim uxor erat Meda) urbem junctis viribus oppugnaverunt. Hinc Josephus Assyriorum imperium *à Medis, & Babyloniis subversum dicit.* Et Tobiæ liber nominatim *à Nabuchodonosoro & Assuero eversam* asserit: regem autem Assuerum fuisse Cy-Axarem ostensum est. Seder Olam Rabba (meliorem authorem non habemus, qui tempus definiat) *Anno primo* (inquit c.24.) *Nabuchodonosor subegit Niniven.* Sed nec hinc satis constat de tempore: dubium enim est de patre Nabuchodonosoro, an de filio intelligendum sit. Primus annus Patris erat Cy-Axaris X^us: primus filii erat XXXI^us. Chronicon Ebræum patris initium designat, quod erat annus IV^us Jehoiakim, Nabonassari CXXIII. Cui etiam tempori congruere videtur Tobiæ junioris ætas, si modò deportatum illum cum patre putemus. *Vixit* enim *annos* CXXVII, *& auditâ clade Niniviticâ gavisus est.* Sed neque Tobiam liquet natum fuisse ante captivitatem Samaritanam, neq; verisimile est Nabuchodonosorũ

L.10.c.6.

C.ult.v.ult.

Genebrard. p. 262.

Grac. 13.u. 15.

Primum

Primum (ſaltem initio regni) excidiſſe Ninum. Propheta Nahum diras denunciat adverſus urbem Ninum, exemplo Captivitatis Ægyptiacæ: illa autem regnante Nabuchodonoſoro patre contigit. Prætereà in Expeditione illâ Hieroſolymitanâ Aſtibares (non ultimus Aſſyriorum rex) illi adfuit. Neque fuit illo adhuc tempore Cy-Axares à Scytharum jugo liberatus. Qui ex illis Prophetiæ Jeremiæ (quæ ſcripta anno quarto Zedechiæ LI.60.) verbis, *Sicut viſitavi regem Aſſur*, arguunt Ninum exciſam fuiſſe ante Hieroſolyma; intelligant id de regis cujuſpiam (puta Sennacherebi) ſupplicio, non de gentis excidio dictum. Satius eſt itaque cladem Niniviticam Hieroſolymitanæ poſtponere, & in primum annum Nabuchodonoſori magni conjicere, qui erat Cy-Axaris 31us, Nabonaſſari 144us & 1us Olympiadis 44æ. *Cy-Axares Medus ſubvertit Ninum* Olympiade præcedente, ſecundùm Euſebii τοχασμόν. Iſto autem anno (qui eſt Per. Jul. 4110.) ſi imperium Aſſyriorum defiiſſe concludamus, dicendum eſt, ſecundam hanc Dynaſtiam ab initio Arbacis ad exitum Apandæ duraſſe annos 306: quorũ 282 à Cteſiâ

c.3.v.8.

Euſeb. præp. l. 9.

c.50.v.18.

 (vel

(vel Diodoro potiùs) aſſignantur; reliqui 24 Aſtibaris ſunt, & Apandæ. Qui ſuperſunt de (350) Juſtini numero, anni 44, competunt *Medis imperantibus priuſquam Cyrus regnare inciperet: Olympiade circiter* L. Undecim Olympiadibus ſummam rerum obtinuerunt Medi; à primo anno XLIV[a], ad primum LV[a]; ex quo Aſſyrios omnes (exceptis Babyloniis) ſubjugaverāt; donec ipſi à Perſis ſubjugati ſunt. Tam breve fuit Medorum imperium, quàm Aſſyriorum diuturnum.

Plin.36.c.4.

In vetuſtiſsimis, ac penè deperditis Aſſyriorum rebus, his certiora non reperio.

Annotata

Annotata in Diodori Siculi locum.

Operæ precium jam erit receptiſsimam Diodori Siculi ſententiam περὶ τῆς Ἀσσυρίων βασιλείας ὡς ὑπὸ Μήδων κατελύθη penſiculatè examinare, nè Scriptorem alioquin graviſsimum, totúmque veterum, & recentiorum, qui eum ſecuti ſunt, agmen audacter nimis deſeruiſſe videamur.

Diodorus Siculus l. 2. pag. { 83. / 118. }

ΠΕρὶ δὲ τῆς Ἀσσυρίων βασιλείας, ὡς ὑπὸ Μήδων κατελύθη προειρηκότες, ἐπάνιμεν ὅθεν ἐξέβημεν. ἐπεὶ δὲ (1) διαφωνοῦσιν οἱ μέγιστοι τῶν συγγραφέων περὶ τῆς μεγίστης τῶν Μήδων ἡγεμονίας, οἰκεῖον εἶναι διαλαμβάνομεν τοῖς φιλαλήθως τὰς πράξεις ἱστορεῖν βουλομένοις τὴν διαφορὰν τῶν ἱστοριογράφων παράλληλα θεῖναι.

(2) Ἡρόδοτος μὲν οὖν κατὰ Ξέρξην γεγονὼς τοῖς χρόνοις, (3) φησὶν Ἀσσυρίους ἔτη (4) πεντακόσια πρότερον τῆς Ἀσίας ἄρξαντας, ὑπὸ

IAm ergo, cùm de Aſſyriorum imperio, ejúſque ad Medos tranſlatione à nobis dictũ ſit, eò unde digreſſa fuit oratio, revertemur. Cùm de ampliſſimo Medorum principatu ſummi authores inter ſe diſſentiant, ab officio illorũ qui verè res geſtas commemorare volunt, haud alienũ ducimus, ſi hiſtoricorum diſcrepantias conferamus.

Herodotus ſanè, qui Xerxis tempore floruit, Aſſyrios cùm IↃ *annis Aſiæ imperium anteà tenuiſſent, à Medis ſubactos eſſe tradit.*

tradit: Hinc per multas ætates nullum fuisse regem qui summum imperium sibi vindicasset, civitatésque, suo quamque loco, populari sub administratione se continuisse. Tandem post multorum annorum decursum Cyaxares (inquit) vir justitiâ insignis à Medis ad regnum evectus est. Et hic primus vicinos Medis populos suæ ditioni subjunxit, summóque imperio initium dedit. Cujus posteri, subinde prolatatis in propinqua finibus, regnum ampliarunt ad usque Astyagem, quem Cyrus cum Persis bello edomuit. * * * * * *

Nam secundo decimæ septimæ Olympiadis anno (ut Herodotus tradit) rex à Medis Cyaxares electus est.

At Ctesias Cnidius, Herodoto recentior, sub expeditionem Cyri adversus Artaxerxem fratrem vixit. Captus enim tunc, &, ob artis medicæ scientiam, à rege in gratiam receptus, septendecim annos cum honore apud illum exegit. Hic è regiis mẽbranis (in quibus res antiquas Persæ jussu legis cujusdam ordine

Μήδων (5) καταλυθῆναι. ἔπειτα βασιλέα μὲν μηθένα γενέσθαι τὸν ἀμφισβητήσοντα τῶν ὅλων ἐπὶ (6) πολλὰς γενεάς, τὰς δὲ πόλεις καθ᾽ ἑαυτὰς ταττομένας διοικεῖσθαι (7) δημοκρατικῶς. τὸ δὲ τελευταῖον ὑπὸ πολλῶν ἐτῶν διελθόντων, αἱρεθῆναι βασιλέα παρὰ τοῖς Μήδοις ἄνδρα δικαιοσύνῃ διαφέροντα, ὄνομα (8) Κυαξάρην· τοῦτον δὲ (9) πρῶτον ἐπιχειρῆσαι προσάγεσθαι τοὺς πλησιοχώρους τοῖς Μήδοις, καὶ ἀρχηγὸν γενέσθαι τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίας. ἔπειτα τοὺς (10) ἐγγόνους ἀεὶ προσκατακτωμένους πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας, αὐξῆσαι τὴν βασιλείαν, μέχρι Ἀστυάγους τοῦ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν. *

Κατὰ γὰρ τὸ (11) δεύτερον ἔτος τῆς ἑπτακαιδεκάτης Ὀλυμπιάδος ᾑρέθη βασιλεὺς ὑπὸ Μήδων Κυαξάρης (12) καθ᾽ Ἡρόδοτον.

(13) Κτησίας δὲ ὁ Κνίδιος τοῖς (14) καθ᾽ Ἡρόδοτον μὲν χρόνοις ὑπῆρξε κατὰ τὴν Κύρου στρατείαν ἐπὶ Ἀρταξέρξην τὸν ἀδελφόν, γενόμενος δὲ αἰχμάλωτος, καὶ διὰ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἀναληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἑπτακαίδεκα ἔτη διετέλεσε τιμώμενος ὑπ᾽ αὐτοῦ. Οὗτος οὖν φησὶν ἐκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν (ἐν αἷς οἱ (15) Πέρσαι τὰς

τὰς παλαιὰς πράξεις κατά τινα νόμον εἶχον συντεταγμένας) πολυπραγμονῆσαι τὰ καθ' ἕκαστα, καὶ συνταξάμενον τὴν ἱστορίαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν. φησὶν οὖν, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς (16) Ἀσσυρίων ἡγεμονίας, Μήδους προστῆναι τῆς Ἀσίας, Ἀρβάκου βασιλεύοντος, τοῦ Σαρδανάπαλον καταπολεμήσαντος, καθότι προείρηται. (17) τούτου δ' ἄρξαντος ἔτη δυσὶ λείποντα τῶν τριάκοντα, διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν τὸν υἱὸν Μαδαύκην [γρ. Μανδαύκην] ὃν ἄρξαι τῆς Ἀσίας ἔτη πεντήκοντα· μετὰ δὲ τοῦτον τριάκοντα μὲν ἔτη βασιλεῦσαι Σώσαρμον, πεντήκοντα δὲ Ἀρτίαν, [γρ. Ἀρτύκαν] δύο δὲ πρὸς τοῖς εἴκοσι τὸν προσαγορευόμενον Ἀρβιάνην, τεσσαράκοντα δὲ Ἀρσαῖον: ἐπὶ δὲ τούτου συστῆναι μέγαν πόλεμον τοῖς (18) Μήδοις πρὸς Καδουσίους, διὰ τοιαύτας αἰτίας. (19) Παρσώδην τὸν Πέρσην, θαυμαζόμενον ἐπ' ἀνδρείᾳ, καὶ συνέσει, καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, φίλον τε ὑπάρξαι τῷ βασιλεῖ, καὶ μέγιστον ἰσχύσαι τῶν μετεχόντων τοῦ βασιλικοῦ συνεδρίου. * * *

Τῶν δὲ Μήδων βασιλεῦσαι, μετὰ τὴν Ἀρταίου τελευτήν, Ἀρτύνην μὲν ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι, Ἀρτιβάρναν δὲ μ. * * * * * *

ordine descriptas habebant) studiosè indagavit singula, inque historicum ordinem redacta, ad Græcos transtulit. Is, post dejectos imperio Assyrios, Medos Asiæ præfuisse tradit, imperatore Arbace, qui Sardanapalum armis superavit, ut dictum est suprà. Et postquam viginti octo regnasset annos, filium ejus Mandaucem successisse quinquaginta annos Asiæ imperitantem. Post hunc annos triginta regnasse Sosarmum, quinquaginta Artiam, viginti duos Arbianen, quadraginta Arsaum. Hujus tempore ingens bellum Medis cum Cadusiis conflatum memoratur; idque has ob causas. Parsodas quidam Persa in admiratione erat ob fortitudinem, prudentiam, aliásque virtutes, & regi percharus, ac præ aliis in regio Senatu maximè pollebat * * * * * *

Medis autem post Artæum præfuit Artynes ad viginti duos annos, post Artibarnas 40.
* * * * *

Hinc Aſtibarâ Medorum re- ge per ſenii infirmitatem extin- cto in Ecbatanis, filius ejus A- ſpandas, (quem Aſtyagem Græ- ci vocant) regnum accepit. Eo Cyri Perſæ armis oppreſſo, ad Perſas imperium devolutum eſt.

Ἀστιβάρα δὲ τοῦ βασιλέως τῶν (20) Μήδων γήρᾳ τελευτήσαντος ἐν (21) Ἐκβατάνοις, τὴν ἀρχὴν (22) Ἀσπάνδαν [γρ^αφ Ἀπάνδαν] τὸν υἱὸν διαδέξασθαι, τὸν ὑπὸ τῶν (23) Ἑλλήνων (24) Ἀστυάγην καλούμενον. τούτου δ' ὑπὸ (25) Κύρου τοῦ Πέρσου καταπολεμηθέντος, μεταπεσεῖν τὴν βασιλείαν εἰς Πέρσας.

De Herodoti, Cteſiæque diſcrepantiâ.

1. Διαφωνῶσιν] NIhil mirum eſt diverſa narrari à Scriptoribus, quibus omninò diverſa ſunt propoſita: non eſt hoc διαφωνεῖν: Sed mirum eſt Diodorum, nuſquam concurrentia, παράλληλα θεῖναι, & authores minimè inter ſe diſcordes componendo; pluſquàm Cimmerias hiſce temporibus obduxiſſe tenebras.

2. Ἡρόδοτος] Niſi ſupereſſet nobis Herodotus, actum eſſet de Medorum hiſtoriâ: nam Herodotæa quæ nobis obtrudit Diodorus, planè non ſunt Herodoti, & videntur potiùs ex imperito aliquo excerptore, quàm ex ipſo fonte deprompta.

3. Φησὶν]

3. φησὶ] Non modò ipſa Herodoti verba non recitat Diodorus; ſed etiam res ab illius mente longè alienas recenſet.

4. Πεντακόσια] Neque millenarius numerus, neque vicenarius hîc agnoſcitur: utrum horum omiſerit Diodorus, neſcio: veriſimile eſt τὸ α omiſſum, τὸ κ à ſciolo quodam fuiſſe ſubſtitutum.

5. καταλυθῆναι] Quantum hoc ab Herodoti mente! Πρῶτοι (inquit ille) ἀπ' αὐτῶν Μῆδοι ἤρξαντο ἀπίστασθαι. non deletos à Medis Aſſyrios, ſed ab Aſſyriis Medos primùm defeciſſe dicit: Novi regni fundamenta narrat, non excidiũ veteris: Non Medi cujuſpiam perduellionem, ſed totius Gentis defectionem. Videtur exiſtimaſſe Diodorus Arbacem, Deiocémque, unum eundémque fuiſſe, non aliter quàm Apandam, & Aſtyagem: Illi primi, hi ultimi in Herodoti Cteſiæque catalogis.

Joſephus κατάλυσιν Aſſyriorum ad Merodachi Babyloniorum regis tempus refert. Si Deiocem intelligat (cujus initium in id tempus incidit) ἀνιστορησία eſt; ab illo Ninus non fuit ſubverſa; Si Cyaxarem (à quo deleta urbs fuit) ἀναχρονισμὸς cenſendus eſt. Lib. 10. 3. & 6.

H 2 6. Πολλὰς

6. Πολλὰς γενεὰς] Herodotus diuturnitatem temporis non exprimit: neque verisimile est multas ætates, inter assertam Medorum libertatem, regísque electionem, intercessisse. *Post Medorum defectionem* (inquit Herodotus) *aliæ nationes idem fecerunt*; eorum (ut videtur) inductæ exemplo: Id de Babyloniis intelligere est; adeò ut Medos liberos putarem non multùm ante Nabonassarum, qui 38 annis tantùm prior erat Deioce.

7. Δημοκρατικῶς] Popularis in civitatibus Medis regiminis Herodotus non meminit. Ἐόντων inquit αὐτονόμων πάντων [Medi] ἀπωσάμενοι τὴν δουλοσύνην ἠλευθερώθησαν, excusso Servitutis jugo, liberi, αὐτόνομοι fiunt.

8. Κυαξάρην] Somniaverat Diodorus, se ex Ctesiâ didicisse, Ninum destructam fuisse à primo Medorum rege: Apud Herodotum, Ninum reperit à Cyaxare captam, penultimo Medorum rege. Ut fiat aliqua hujus discrepantiæ conciliatio, visum est Diodoro Herodotum Ctesiæ (quem præfert) accommodare, ac eversorem Nini in primum locum promovere. Hinc fit ut, quæ de Deioce narrat Herodotus, omnia Cyaxari (etiam sub Herodoti nomine) ascribat Diodorus.

9. Πεῶ-

9. Πρῶτεν] Çyaxares Herodoto eſt tertius Medorum rex: Primo regi ὄνομα ἦν Δηιόκης: uterque tamen Phraortis filius fuit. Phraortes rex Phraortis privati nepos erat: Cyaxares autem non electione rex factus eſt, ſed hæreditario jure patri, avóque ſuccesſit.

10. Εγγόνες] Peſsimè hæc conveniunt Cyaxari,cujus filius erat Aſtyages. Si filius finem imperio dederit, cui principium pater; ubi continuata iſta à poſteris imperii prolatatio? Sed oportuit Diodorum, qui patrem in primi regis, ſive Arbacis tempora evexerat, filiúmque, ultimum, ſive Apandam fuiſſe pronunciarat, longam 300 annorum progeniem interponere.

11. Δεύτερον] Annum hunc ex collectis Herodoti numeris ſuâ computatione elicuit Diodorus, non multùm à vero; ſi modò primo Medorum regi Deioci attribuatur. Quàm minimè autem quadrat hoc tempus cum Cyaxaris initio, ſenſit vir ſummus, qui pro Olympiade ιζ, λζ legendum cenſuit: Sed conjectura iſta non adeò firma eſt, ut ſuper eam extruatur alta Aſſyriorum Epocha.

Scalig. in fragm. p. 42. Can. Iſag p. 314.

12. Ηρόδοτοι] Στοιχείωσις hæc inconſultè imputatur

putatur Herodoto, qui nullibi certum Olympiadis ullius annum designat. Computatio autem (sicut suprà ostendimus) non malè instituitur.

Vidimus quàm parùm candidè Diodorus obfuscat Medorum historiam, quam Herodotus (ut est non modò vetustissimus, sed & politissimus Historicus) perspicuè & concinnè tradiderat. Has tenebras nè Apollo quidem nobis discussisset, nisi ipsum inspexissemus Herodotum, qui primus solúsque asseruit Medorum Chronologiam.

13. Κτησίας] Si Ctesiam itidem haberemus integrum, vel saltem 6 illius libros priores: aut si Abydeni Assyriaca (quem librum in Italia Ms. adservari refert Scipio Tettus) in lucem prodirent, multò certius iniremus de sequentibus judicium. Veruntamen satis constat Ctesiam (qui parallelus confertur cum Herodoto) toto genere ab Herodoto dissidere: neque est illa opinionis, verborúmve, sed instituti, materiæque discrepantia. Alia sibi proposuit narrare Herodotus, alia Ctesias. Scripsit ille Medica; hic Assyriaca: ille novi regni primordia, Ecbatanis constituta; hic

hic antiquiſsimi regni immutationem, quæ Nini olìm contigerat: ille 4 regum ſeriem deducit, hic 10: ille à 17ª Olympiade, hic ab altero ante Olympiadas ſæculo exorſus eſt: ille aſſurgentis, hic labentis imperii meminit. Nec minor eſt in Regum nominibus, quàm in rebus diſsimilitudo. Denique in totâ amborum narratione, nihil eſt quod invicèm aliquam offert ſimilitudinis ſpeciem, præterquàm quòd primi utrinque reges ex eâdem gente orti ſint. Erat enim Natione Medus Arbaces, qui, exuto Sardanapalo, Aſſyriorum regnum ſibi, poſteriſque, adeptus eſt. Nec non Deioces Medus à Medis rex factus eſt.

14. Καθ' Ηρόδοτον] Non eſt negandum Cteſiam Herodoti ſæculo vixiſſe: Herodotus initio Belli Peleponneſiaci, 53 annos natus, hiſtoriam poſteà ſcripſit. Nam ejus belli meminit. Cteſias anno 30 poſt initum illud bellum militabat in expeditione Cyri.

A Gellius 15: 23. — *L. 7. c. 137.* — *L. 9. c. 72.*

15. Οἱ Πέρσαι] Scripſit Cteſias Perſica libris 23; quorum ſex priores erant prolegomeni, qui (ut ex Photio diſcimus) continebant Aſſyriaca, quæque res Perſicas præceſſere. Strabo diſtinctè, Κτησίας ὁ ἰατρεύσας μ̃

Geogr. l. 14.

Α.τα-

Ἀρταξέρξην, συγγράψας δὲ τὰ Ἀσσυριακὰ, καὶ τὰ Περσικά. Ad ſex iſtos libros διφθέρας has Perſicas parùm contuliſſe puto. Sed & illud notatu dignum eſt, ſub Aſſyriacorum titulo tractari etiam quæ poſt Sardanapalum ſecuta ſunt. Nam ſi illa Medorum geſta exiſtimanda fuiſſent, certè tot regum, tantíque temporis hiſtoria innominata non præteriiſſet.

16. Ἀσσυρίων] Hallucinatus eſt Diodorus, cùm κατάλυσιν hanc Aſſyriacæ dominationis, de excidio Nini, & in Ecbatana tranſportatione, intellexerit. Sed de iſtâ re ſuprà diximus.

17. Τούτου δὲ] Medo-Aſſyriorum regum chronologiam etiam ſuprà tractavimus.

18. Μήδοις] Quomodo fieri potuit? ſaltem civile dicendum eſt hoc bellum. Ipſi enim Caduſii ſunt Medorum populus ad Euxinum. Sed Diodorus, ex quo Ninivitarum diſperſionem ſibi imaginatus eſt, ſubinde Aſſyrios Medorum nomine appellat.

19. Παρσώδην] Parſodam hunc (Cteſiæ) eundem eſſe cum Deioce (Herodoti) valdè ſuſpicor: uterque Medos ad libertatem vindicandam ita erigit, ut ad priſtinam obedientiam nunquam redacti ſint; uterque victoriam

obtinet; uterque à Medis rex electus est. Sed & tempus apprimè convenit: 20us Arsæi annus (quo electum supponimus Parsodam) erat 200us à Sardanapalo, 150us ante Cyrum. Ab initio itidem Deiocis ad finem Astyagis numerantur ab Herodoto anni 150.

20. Μήδων] Astibarem hunc (pari errore) Medorum regem appellat Alexander Polyhistor; qui eum ad commilitium à Nabuchodonosoro (patre) invitatum scribit, cùm Hierosolyma, Judæorúmque Joacimum vivum cæpisset. Sed Astibares (sicut ostendimus) Assyriorum rex fuit; regnabat eò tempore Cyaxares in Mediâ; neque ulla est, in libris sacris Medorum mentio, ad expeditionem istam: Assyrios autem (qui Syri sæpenumerò dicti sunt) Aramæorum nomine (2 *Reg.* 24 2.) subintelligi putarem; ut & *Jerem.* 35. 11. *Euseb. præp. l. 9.* *Strab. 737.*

21. Ἐκβατάνοις] Si de ultimo rege hoc dictum esset, putarem illum (excisâ Nino) captivum à Cyaxare abductum, obiisse extorrem. Sed aliter se res habet; est enim hoc nihil aliud quàm feracissimi erroris germen. Diodorus qui regem hunc in Ecbatanis regnasse credidit, ibidem illum mortuum esse finxit.

que Danieli oſtenduntur. Viſionum omnium idem penè eſt ſubjectum; poſterior quælibet præcedentis eſt quaſi ἐπεξήγησις: quæ priùs breviter, deinceps particulariùs, & clariùs explicantur. Quòd innuitur IX. 21. & XI. v. 2. Sed ut illuceſcat hoc, & in confeſſo ſit, Tertiam ſigillatim expendemus viſionem.

Annotata ad Caput IX *Danielis.*

Anno primo Darii.] TOtius negotii cardo eſt Hebdomadarum Epocha. Tertullianus Patrum, qui Prophetiam hanc Judæis intorſerunt, antiquiſſimus, *A primo* (inquit) *anno Darii debemus computare, quando hanc vidit viſionem Daniel*: perperàm tamen viſionem hanc ſub initium Darii Nothi, id eſt CXV annos poſt ſolutam captivitatem, oſtendi putat. Darium Medum fuiſſe nullus dubito. Sed de Darii hujus initio quid ſtatuere poſſumus? Incidit id in tempus viſionis: viſio hæc Danieli obtigit poſt *orationem & jejunium*. De orationis, atque jejunii ſui diuturnitate ipſe Daniel locutus eſt, *Adverſ. Iudæos.*

c. 10. v. 3. *Luxerat Daniel tribus dierum ſeptimanis*, vel XXI *diebus* v. 13. Qui ſunt ſymbolicè totidem anni. Nam, ut *dies pro anno* ſumatur, tam Propheticus loquendi mos poſtulat, quàm Hebdomadarũ harũ analogia. Eadé ſunt, quæ idem Angelus hîc, & ibidem prænunciat; atque luctus ille, quo ſe maceraverat Daniel, non tam viſionem illam, quàm hanc reſpicere videtur, innuente ipſo Angelo, qui pro Judæis (ait) à Michaelis conſiliis *ſe ſtetiſſe à primo anno Darii Medi*, id eſt ab illo tempore, quo ad diuturnas illas preces, quas refert hoc capite, quáſque ardentiſsimè effundere ſolitus erat, reſponſum à Deo accepiſſet: viſa itaque eſt hæc viſio, poſtquam Daniel oraverat *pro monte ſancto Dei* tribus ſeptimanis; id eſt poſt Templi conflagrationem, ſive Captivitatis annum circa XXI^{um}. Confirmat hoc ipſius Angeli computus. *Ad reverti faciendum, & ad ædificandum Jeruſalem, uſque ad unctum Ducem Hebdomadæ ſeptem.* Tres ſeptimanæ præteritæ, ſeptémque manentes, efficiunt decem à Jeremiâ definitas hebdomadas, ſive 70 annos.

Num. 14. v. 34. & Ezech. 4. v. 6

C. 11. v. 1.

v. 20.

Filii Aſſueri] Regem Aſſuerum eſſe Cu-Axarem, & Cy-Axaris Phraortis F. tempore Medo-

Perſi-

Persicum regnum extitisse suprà, dictũ est. Regnúmne itaque, vivente patre, adeptus est Darius, Cy-Axaris filius? In rebus parùm cognitis nihil temerè affirmamus.

Videamus tamen an Cy-Axares hic Darii pater, an alter Darii filius sit Assuerus ille, Esteris maritus. Cõtigit certè Esteris historia intra hæc septuagenariæ captivitatis tempora. [a] Ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ ταύτῃ (Babylonicâ) γίνεται Ἀισθὴρ καὶ Μαρδοχαῖος. Nam [b] *Mordechai, qui transportatus fuerat de Jerusalem cum Jechoniâ*, inter [c] *Seniores* reduces numeratur. [d] *Regnabat Assuerus ab Indiâ usque ad Arabiam. Chus* enim esse Arabiam à viro [e] doctissimo ostensum est. Latissimè autẽ extendebatur Arabia. [f] *Euphrates eam disterminat à Comagene*; & ei accensetur [g] *Mesopotamia*. Indiam itaque, & Babyloniam interjacuisse videtur regnum Assueri, ex CXXVII *provinciis* constans; [h] quot ferè Darius Medus constituerat. Ejus regia est urbs [i] *Susa*, quam à Medi filio restauratam ex Æschylo didicimus: Proceres denique, populúsque, moresque sunt [k] *Perso-Medi*. Ex quibus omnibus conjicere possumus Assuerum, Estheris maritum, fuisse Darii Medi filium; nempe Xenophontæum (quem diximus) Cy

a Cle. Alex. strom. 1. p. 329. c.
b Esth. 2. v. 6.
c Esth. 2. v. 2. Nehem. 7. 7.
d Esth. 1. v. 1.
e Bochart. Geog. S. l. 4. c. 2.
f Plin. l. 5. c. 24.
g Xenoph. Anab. l. 1.
h Dan. 6. v. 1.
i Esth. 1. v. 2.
k v. 3. 18, 19.

Axarem, ſecundum Perſarum (ſive Perſo-Medorum) regem.

De Semine Medorum] Μῆδος Æſchylo. De Dario Medo, ejúſque dominatione in Chaldæos diximus in Perſicis.

v. 2. *Ego Daniel intellexi*] verte *intellexeram*: jamdudum ſcilicet, ex eo tempore, quo primùm intellexerat annorum numerum, id eſt ab initio captivitatis. Neque enim veriſimile eſt Danielem diù ignoraſſe celeberrimam illam Prophetiam. *Ex recogitatu* (inquit Tertullianus) *prædicatorum temporum ab Hieremiâ*.

De Jejuniis, p. 706.

Ad complendum deſolationes Jeruſalem annos LXX] Epocha Captivitatis, eſt Urbis, Templique excidium. Quod imprimis notatu digniſsimum eſt: quoniam ab illo tempore ſupputatur æra Prophetiæ; non illius tantùm, de decem ſeptimanis, à Jeremiâ prædictæ; ſed alterius etiam de 62. jam ab Angelo dicendæ.

v. 3. *Poſui faciem meam*] id eſt ponere ſolitus fueram; ſcilicet *ter in die* c. 6. v. 10. à deſolatione Jeruſalem uſque ad diem hujus viſionis: *per tres integras hebdomadas*, c. 10. v. 3. Aſsiduis precibus tandem reſpondit Deus.

v. 4. *Obſecro Domine*] In oratione hâc illud præ-

præcipuè (ad rem noſtram) obſervandum eſt, ſingulis Danielis petitionibus ſigillatim reſpondere Gabrielem.

v. 21. *Gabriel quem videram principio*] In viſione ſecundâ, c. 8. v. 16. iterúmque in viſione quartâ, c. 10. v. 5. Diximus eandem rem ab eodem Angelo ſæpiùs oſtenſam.

Advolans cum laſſitudine] Velociter. Gabriel duabus alis volare dicitur, Michael unâ. Nimirum Deus propenſior ad miſericordiam, quàm ad vindictam.

v. 23. *Exiit verbum*] Eadem vox iterùm, v. 25. Mandatum accepit à Deo, ut reſponderet Danieli de quæſitis. Reſponſionis autem Angelicæ duæ ſunt partes; prima eſt ἀνάληψις eorum quæ à Daniele (hoc capite) petita ſunt: ſecunda eſt χρησμὸς eorum, quæ à Deo de Urbe ſunt decreta.

Intellige verbum, & viſionem] Attende iis quæ dicam, ut intelligas non ſolùm *verbum Jehovæ ad Jeremiam prophetam de 70 annis*, v. 2. ſed aliquid etiam amplius, quod ego tibi in hac *viſione* demonſtrabo.

v. 24. *Hebdomadæ* LXX] Jamdudum edoctus es à Jeremiâ de 70 captivitatis annis:

 Ego

Ego de ſepties ſeptuaginta annis enunciaturus venio. Vaticiniorum τὴν ὁμάδα dicit. Quomodo autem numerus ille diviſim accipiendus, quomodo computandus eſt, mox indicat.

Deciſum eſt] Ita de re præſente reſpondet Angelus, ut & futuram ſpectet: quaſi dicat. Calamitas hæc, à Nabuchodonoſoro peccatrici genti illata, ex juſtiſſimo Dei decreto obtigit; atque ex illius miſericordiâ finem, ſtatuto tempore, habitura eſt pœna, ſive exilium, quando reſtaurabitur Civitas, & Sanctuarium. Ex ſimili decreto, ſimilem ob cauſam, altera poſt aliquot ſecula eveniet deſolatio, cujus initium, finémque (Deus enim jam ſtatuit) tibi ſtatim dicam.

Super populum tuum] Diximus Angelum ad partes præcedentis orationis reſpondere. *Viros Judæ, habitatores Jeruſalem, & omnes Iſraelitas in omnes terras ejectos* queſtus eſt Daniel, v. 5. Pro *populo* precatus eſt, v. 15. 19. *Tuum*, id eſt, cujus tu pars es, quem tantoperè amas.

Civitatem ſanctam] *Montem ſanctitatis* vocavit Daniel, v. 16. *Montem ſanctum Dei*, v. 20. *Civitatem vocatam de nomine Dei*, v. 18. Sic *Urbs Dei*, Pſal. 48. 2. 9. & 101. 8.

Ad

Ad Consummandum prævaricationem] De *præva-ricatione Judæorum, quâ prævaricati sunt in Deum*, vide v. 7. & deinceps. Sensus est, ut finem suum accipiat pœna (i.) exilium, quo Deus puniit Judæorum contumaciam, vid. 2 Reg. 24. v. 4, 5.

Ad sigillandum peccata] Ut pœna peccatorum finem habeat: obsignari solent quæ completa sunt. Sic in Computo Judaico, *Ad obsignatam Misna, Ad obsignatum Talmud*, id est ad absolutum. Peccata autem v. 5. & deinceps fassus est Daniel.

Ad expiandum iniquitatem] Ut luatur iniquitas: ut *avertat se ira Dei*, v. 16. & ut *condonet Deus*, v. 19. & Judæis reconcilietur Deus.

Ad adducendum justitiam sæculorum] Æternam, Dei scilicet: cui tribuitur *justitia ipsa*, v. 7. & v. 16, deprecatus est iram Dei contra Hierosolymam *secundùm omnes suas justitias*.

Ad sigillandum visionem & prophetiam] Ut impleatur tùm Prophetia Jeremiæ, de 70 annis, v. 2; tùm visio hæc tua de secundi Templi profanatione.

Et ad ungendum Sanctitatem sanctitatum] Sancti Sanctorum titulo insigniuntur, Templum, &

Sacer-

Sacerdotium. De *Sanctuario Dei desolato* questus est Daniel, v. 17. De unctione infrà ad v. 26.

Hactenùs Angelus, postulata Danielis recitans, maximam illi præstruxit fiduciam; utpote qui compertum habeat, nihil à Deo esse inauditum: transit jam ad responsionem, & enarrat decreta Dei. Ea autem duplicia sunt, primum vetus, de Judæorum reditu, quod prædixit olim Jeremias, & jam confirmat Angelus: alterum novum, de secundâ unctionis excisione, quam nemo antehàc suspicatus est.

v. 25. *Scito, & intellige*] Quasi dicat, Dixi Deum de Judæis aliquid statuisse, ultra tempus per Jeremiam præfixum; sed obscurè, & συμβολικῶς dixi: attende paulisper, ego singula enarrabo distinctè.

Ab exitu verbi] Intelligit diem illum, in quo Danielem allocutus est. Dixerat enim (v. 23.) *exiisse verbum*, quum Daniel *sub tempus vespertini sacrificii* se ad preces contulisset. Idem utrobique vocabulum, res eadem. Tertullianus legit. *Et intellige, & conjice à profætatione sermonis, respondente me tibi hæc.* Annus autem erat (ut

Adversus Iudæos.

suprà

ſuprà dictum eſt) Captivitatis 21us.

Ad reverti faciendum, & ad ædificandum Jeruſalem] Uſque ad illud tempus, quo licentia concedetur Judæis redeundi è Babylone, & antiquas ſuas ſedes inhabitandi. Neque novum eſt, *exitum verbi,* de ſermone Angeli, interpretari; aut Epocham Hebdomadarum in iſto anno collocare. Nam *Hippolytus*, teſte Hieronymo, *ſeptem Hebdomadas ante reditum populi ſupputat.* *In locum.*

Uſque ad unctum Ducem] Uſque ad illud tempus, quo Cyrus ſuper Babylonios regnare incipiet: vel uſquequo populus Judaicus ſub Zorobabele duce, Joſuáque Pontifice redibit. *Cyrum unctum ſuum* Deus vocat, quia ejus operâ (ut ex v. 4. ejuſdem capitis conſtat) uti decreverat ad ſui populi libertatem. Zacharias itidem Zorobabelem, Joſuámque (de quibus paulò antè prophetaverat) appellat *duos filios olei*, quos Dominus unxerat ad Eccleſiam Judaicam, ſub Captivitate Babylonicâ perditam, denuò inſtaurandam. *Candelabrum* enim ibidem deſignat Templum. *Uncti* autem vocantur Hebraicè, qui, ſingulari divinæ providentiæ beneficio, ad eximias dignitates erant pro-

Eſai. 45.1.

c. 4. v. 14.

Psal. 105.15. vecti; ut Abraham, & Isaac. Ita Sacerdos summus est *Sacerdos unctus.* Præcipuè autem Judæi vindicem libertatis intelligebant *Uncti* nomine. Sic qui se missos divinitùs liberatóres populi falsò profitebantur, ψευδόχριστοι dicebantur. Idem *Ducis* nomen c. 11. v. 22. designat principem (ni fallor) Judæorum.

Hebdomadæ septem] Eusebius rectè censet *Demonst. Evang. l. 7. p. 391. a.* μὴ μάτην, μηδὲ ὡς ἔτυχε τὴν διαίρεσιν πεποιῆσθαι τὸν λόγον τῶν ἑβδομήκοντα ἑβδομάδων. Divisioné hanc maximè considerandam existimat ad τὴν τοῦ ζητηθέντος ἀκριβῆ λύσιν, *ad exquisitam quæstionis solutionem.* Interlinearis itaque Pagnini editio στιγμὴν hîc ponit, propter accentum Athnac, qui distinguit periodos: à sequentibus enim hæc separanda sunt: distincti omnino sunt hi numeri; & res diversas, aliquot sæculis inter se dissitas, designant. Prior numerus Cyri tempora; posterior Epiphanis indigitat. Sensus hic est. Indubitatissimum est quod Jeremias prædixit de decem captivitatis hebdomadibus: satis nosti tres jam elapsas esse; nec minùs certum est, post septem alteras rediturum populum. Si ab hâc visione numeraverint Judæi, complebitur in reditu

ditu ipſorum quidam Jubilæus.

Cùm jam ſatis datum ſit *deſideriis*, & ſuſpiriis Danielis, confirmatúſque ſit Judæorum, præſtituto tempore, reditus; tranſit Angelus ad novam (quam dixi) Revelationem, omnibus hactenùs inauditam, præterquàm uni Danieli; cui res eadem bis anteà, poſteà ſemel repetita eſt; capitibus VII. VIII. X. Ex quibus locis huic (quem præ manibus habemus) aliquantum lucis adhibere ſperamus.

Non minùs Danielis Prophetia, quàm Jeremiæ, impletionis ſuæ numeros ab excidio Hieroſolymitano inchoat. Πεπλήρωται ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, τῆς, ἐπὶ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, εἰς Βαβυλῶνα γενομένης, τὰ ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου εἰρημένα, οὕτως ἔχοντα. Ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες, &c. *A deportatione in Babylonem, quæ fuit tempore Jeremiæ prophetæ, impleta ſunt ea, quæ à Daniele prophetâ dicta ſunt, his verbis*, LXX *hebdomadæ, &c*. Utriuſque ἐγκαινισμοῦ eadem eſt epocha. Priori (à Joſuâ & Zorobabele celebrato) Jeremias aſſignavit æram X hebdomadarum, quarum VII jam reſtabant, quando apparuit Angelus. Poſteriori (à Judâ Maccabæo peracto) aſsignavit Angelus æram hebdomadarum LXIII

Clem. Alexand. ſtrom. 1. p. 330. b

 cum

cum dimidio, quæ conficiunt annos
CDXLIV, cum dimidio anni. Ad amuſ-
ſim quadrat Chronologia. Nam exciſum eſt
Templum (ſicuti dictum eſt) anno LXX°
ante initium Cyri Babylonicum: erat is an-
nus Nabonaſſari CXLI^us^, Periodi Julianæ
4107, quibus ſi addantur anni 444, habetur
annus Per: Jul: 4551, qui erat annus Prin-
cipatus Aſſamonæi ſecundus. Nam anno de-
mùm Per: Jul: 4677. (Agrippâ, & Gallo
Coſſ:) Hieroſolyma capta ſunt ab Herode,
Joſeph l. 14. in fin. & Soſio; & Παύεται ἡ τῦ Ἀσσαμωναίυ ἀρχὴ, με-
τὰ ἔτη ρκϛ. *Deſiit Aſſamonæi principatus poſt annos*
CXXVI. Cæpit itaque an: Per: Jul: 4550,
1 Macc. 3. 11. quo Judas *devicit Apollonium.* Anno proximo,
(Principatûs ſecundo) Judas repurgavit Tem-
1 Macc. 4. 52. plum, & Encænia celebrata ſunt, XXV°. *die*
noni menſis, Caſleu. In Calendario Judaico, ad
Menſis IV^ti^. diem 17um. *Jejunium; Ceſſat* ἐνδελε-
χισμὸς, ſive juge ſacrificium Prioris Templi.
Jer. 52. 12. Ad Menſis V^ti^ diem nonum (*decimum* poti-
2 Reg. 25. 8. ùs, vel *ſeptimum*) *Jejunium. Deſolatio Templi.*
Jejunia hæc, inter quatuor iſta, quæ poſt cap-
Zachar. 8. 19. tivitatem *ſolennia.* Urbs capta eſt à Nabucho-
donoſoro menſe quarto; quinto conflagravit
Tem-

Templum. A die 17° mensis IV^{ti}, ad 25^{tum} noni, non est semestre intervallum: desiderantur quidem dies XX. Sed tantillum μιϑαχρονισμὸν non curat hebdomadalis annorum computus.

Cæterùm quum annus hic repurgati Templi, sit Græcorum CXLVIII^{us}; videndum an non Epocha Syro-Macedonica meliùs collocetur in annum *tertium* Olympiadis CXVII ab Alexandrino Chronico, quàm in *primum* ab Eusebio. Sanè *Edessenorum* æra, quæ non diversa videtur, apud ipsum Eusebium (in Pithæano, septemque Vaticanis codicibus) ab anno illius Olympiadis *tertio* initium habet. Sed ad Danielem revertamur.

1 Macc.4.52.

Ar. Pontac. in Euseb.

Et hebdomadæ LXII] Quemadmodum ab excidio Templi elabentur decem hebdomadæ, antequàm Sacerdotale munus instaurabitur; sic ab eodem excidio excurrent hebdomadæ LXII, priusquàm excidentur Ritus illi sacri, qui tam diù sub Templo secundo benè se habebunt. Durabit juge sacrificium post reditum an. CCCLXX. Tunc verò Antiochus Epiphanes, Syriæ regnum adeptus, alterum erit Judæorum flagellum. Nam sub

finem

finem hebdomadæ LXII^a regnare cœpit Epiphanes.

Redibit, & ædificabitur platea, & fossa] Viri doctissimi interpretati sunt *Intra quod spatium*, vel *Postquàm jam rursùs ædificata fuerit urbs, & ejus mœnia.*

In angustiâ temporum] Si ad reædificationem urbis (quæ præcessit) referendum hoc sit, de molestiâ, præ dolo Sanballati, interpretari licet; de quâ Nehem. 3. & 4. Potest fortasse de excisione sequente intelligi.

ỳ. 26. *Et post hebdomadas* LXII] Id est circa finem illius hebdomadæ, quæ 62 proximè sequitur. Antiochus non statim, regno inito,

1 *Macc.* 1. 57.

prophanabit Templum; sed post annos penè septem. Nam *confirmabit pactum multis hebdomadâ unâ*: de quâ dicemus statim.

Excidetur unctus] Ἐξολοθρευθήσεται χρίσμα. *Perdetur unctio*, extinguetur. Illa *unctio* quæ jam cessat, sed ad reditum instauranda est; illa (inquam) unctio iterùm (hebdomadâ 63) ab Epiphane interrumpetur.

Eccl. Hist. l. 1. *c.* 6.

Eusebius dicit Danielem præsignificasse ἐξολοθρευθήσεσθαι τὸ παρ' Ἰουδαίοις χρίσμα.

Dem. Evang. l. 8. *p.* 391.

quod alibi sic interpretatus est Χριστὸν οὐκ ἄλλον εἶναι τῶν καταλόγου Ἀρχιε-

ρέων

ρέων ὡς χριστὸς ἔθος ἀποκαλεῖν τῇ γραφῇ; *Unctum nihil aliud esse, quàm successionem Pontificum, quos unctos nominare S. literæ consueverunt.* Theodoretus per *unctionem* intelligit τὴν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἐπανθοῦσαν χάριν. Sacerdotes, *uncti.* Exod. ult. 13. Levit. 4. 5. *Excîdi* autem de quâlibet abolitione usurpatur, quando cessat res priùs usitata. Joel. 1. 8. De *regno* dicitur, 1 Reg. 2. 4. & 9. 5. 2 Chron. 7. 16. Jerem. 33. 17. quibus locis respicitur illud 2 Sam. 7. 16. De *Sacerdotio* 1 Sam. 2. 33. *Excidi de altari.* Jer. 33. 18. *Non de Sacerdotibus Levitis excidetur homo coram me. Excidetur unctus* idem est (ut visionem hanc ex cæteris illustremus) quod de Antiocho Epiphane dictum est, c. 7. v. 25. *Sanctos Altissimorum abolebit,* & c. 8. v. 11. *Usque ad principem exercitus cœli,* id est, Sacerdotum, *magnificabit se; ab eo ablatum est juge sacrificium, & abjectum sanctuarium.*

Et non ei] erit χρίσμα. Græci, καὶ κρῖμα οὐκ ἔσται ἐν αὐτῷ. Latini inserunt, *non erit ejus populus, qui eum negaturus est;* cujus in Hebræo ואין לו. Tertullianus vertit, *Exterminabitur unctio, & non erit.*

Et Civitatem & sanctitatem corrumpet] Idem est

est quod de Epiphane dicitur, c. 8. v. 24. *corrumpet populum sanctorum.* lege 1 Macc. 1. 23. & 2 Macc. 5. 15.

Populus ducis venturi] *Populus* est exercitus, *venturi* est advenæ, scilicet Epiphanis. Sic Gen. 42. 5. *inter venientes*, id est peregrinos. 2 Chron. 30. 25. *venientes Israelitæ* opponuntur habitantibus Judæis. Nehem. 5. 17. *venientes Gentilium* opponuntur indigenis Judæis. Atque *Dux* hic *venturus* opponi videtur *uncto Duci*, præcipuè si Zorobabelem intellexeris: hic nativus; ille peregrinus, Idem autem est *Dux hic venturus*, qui c. 7. v. 8. & c. 8. v. 9. est *Cornu parvulum*, &, c. 11. v. 21. *Despectus ille.*

Et finis ejus in inundatione] Eâdem voce utitur idem Angelus de eodem Antiocho, c. 11. v. 22. *Inundatio*, magnæ copiæ. Hostilis adventus *fluvio* comparatur, Esa. 59. v. 19. & Deus protectio contrà *inundationem*, Esa. 25. 4. Antiochus ex Ægypto redux *ascendit in Hierosolymam ἐν ὄχλῳ βαρεῖ* 1 Macc. 1. 21.

Et usque ad finem belli decisæ desolationes] c. 7. v. 21. *Cornu bellum gerebat cum sanctis, & prævalebat eis.* De desolatione ab Epiphane illatâ, lege libros Maccabæorum, & Joseph. l. 12. c. 11.

v. 27.

v. 27. *Et confirmabit pactum multis hebdomadâ unâ*] Hebdomas hæc eſt primum (ut diximus) Epiphanis *Septennium*, quum nondum prophanaverat Templum : cujus temporis obſcura mentio c. 11. v. 18. Sed c. 8. v. 14. non annus tantùm, ſed & dies nobis indigitatur. Quærenti Angelo de tempore, ab *egreſſu modici cornu*, id eſt ab initio Epiphanis, reſponſum eſt, *uſque ad* νυχθήμερα (dies) *bis mille & trecentos juſtificabitur Sanctuarium*; vel *mundum erit ſanctuarium*, ſalvum erit. *Confirmatio* autem *pacti*, de conſervatione, & exemptione à calamitate publicâ, intelligi poteſt. Nam (Gen. 6. 18.) Noæ (inquit Deus) *confirmabo pactum meum*, quum (v. 17.) *omne animal deſtructurus* erat. *Pactum* hoc illud eſt, quod in hujus rei hiſtoriâ c. 11. v. 28. 30. vocatur *pactum ſanctitatis*, & 1 Macc. 1. 66. Διαθήκη ἁγία.

Et dimidio hebdomadæ ceſſare faciet ſacrificium, & oblationem] De *ceſſatione ſacrificii* ab Epiphane illatâ vide c. 8. v. 11. & c. 11. v. 31. & 1 Macc. 1. 47. *Dimidium hebdomadæ* c. 7. v. 25. & c. 12. v. 7. deſcribitur per *Tempus, tempora, & dimidium temporis*, & c. 12. v. 11. per 1290 *dies*, qui aliquanto plus efficiunt quàm tres annos cum

dimidio; & numerandi ſunt ab urbe captâ, & interdictis ritibus. Quia tres tantùm anni erant, ex quo Idolum collocatum fuerat, 1 Mac. 1.62. & 4.52.

Joſephi 2.11. p.415. e.

Per expanſionem abominationum deſolantem] Græcis βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων, quod c. 11. v. 31. βδελύγματα τῶν ἠφανισμένων, &, c. 12. v. 11. βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως; Quo nomine appellatur Idolum illud Jovis Olympii, ab Antiocho in Templo Hieroſolymitano collocatum, 1 Macc. 1.54.

Hæc Danielis verba à Chriſto ad ultimum Hieroſolymorum excidium applicantur. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου. Eſt autem παρῳδία. Cujuſmodi alluſiones apud Matthæum occurrunt plurimæ; ſenſu typico intelligendæ, non hiſtorico. Illud τὰ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου non innuit peculiarem à Daniele editam fuiſſe prophetiam, de calamitate à Tito inferendâ; ſed ſignificat Danielis verba rei, de qua ſermo eſt, optimè convenire. Sic, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου: Illud Hoſeæ [*Evocavi filium*,] *dictum* de egreſſu populi Iſraelitici ex Ægypto, ad Jeſum puerum transfertur. Sic τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου.

Mat. 24.15.

Mat. 2.15. Hoſ. 11.1.

Mat. 2.17.

Quod

Quod dictum est à Jeremiâ [Vox in Ramâ] de captivitate Samaritanâ, quadrat infanticidio. Longum esset singulas in Evangelio propheticorum locorum applicationes explicare. Videnda quæ annotarunt viri docti in Mat.I.22. IV.14. VIII.17. XIII. 14.35. XV.7. & imprimis clarissimi Heinsii Exercitatio sacra in II. 15. Eadem verba in quibusdam Marci codicibus ex Matthæo adjecta esse, suspicio est; quia Latini non agnoscunt. Ierem. 31,1. Mat. 13. 14.

Donec consummatio decisa effundet se super desolatum] Usque ad tempus liberationis à Deo constitutum; de quo c.7.v.21. et c.8.v.19.c.11. v.36. Ista encænia à Judâ Maccabæo celebrata sunt. Tunc Judæis sua iterùm recuperata libertas, & ritus sacri, quibus fruituri erant tam diù, quàm benè usuri.

Videtur itaque ex visionum IV Harmoniâ Prophetiam hanc esse μονοτέσσαρον. An ultra Epiphanem prospexerit Daniel, viderint alii. Mihi satius est ad jugulandum Judaismum, vel unum telum, benè acuminatum, quàm hebetiorum multitudo.

FINIS.